

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 hasábos petsor egyszer
18 fillér, többszöri hírde-
tésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
szellemi részét illető közle-
mények a szerkesztőséghez
(Wlassics-utca 25. sz.), az
anyag részét illető közle-
mények pedig a kiadóhiva-
talhoz (Ujváros-utca 25. sz.)
küldendők.

Kéziratokat
nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Politikusok.

Olyan ember, aki beteg embertársának orvosságot ne tanácsolna, aligha van széles Magyarországon. De aligha akadna olyan választó polgár is, aki ne tudna legalább egy biztos módot a politikai válságból való kibontakozásra. Mert hát a politika olyan tudomány, amelybe mindenkinek van beleszólása; amiből azonban még nem következik, hogy mindenki ért is hozzá.

Ezt a tudományt nem lehet könyvből megtanulni; ennek a mestere az élet, könyve a tapasztalat, éltető szelleme a bölcsesség.

Csodálatos, hogy nálunk mindenki született politikusnak tartja magát, anélkül, hogy végigjárta volna az élet iskoláját, anélkül, hogy körülövezte volna magát a bölcs nyugalomával és tudásával. Ahová csak eljut a nyomtatott betű, mindenütt politikai igazságokat keresnek, kormányokat buktatnak és jelölnek és szárnyra kelnek a nagy hangon hirdett vélemények, amelyeknek az élet reális talajában nincs gyökerük; a levegőben usznak s mint a buborékok pattognak szét, hogy semmivé váljanak.

A legtöbb ember csodálatos vakmerőséggel alkotja meg véleményét és ítéleteit s azt hiszi, hogy bölcs, mert egy szempillantás alatt végiglátta az események láncát; beletekintett a közszellem forrongó kohójába, fel tudta fogni, meg tudta érteni az eseményeket szülő eszméket és célokat. És mivel az ítéletében gyors, a véleménynyilvánításban meggondolatlan ember makacsul ragaszkodik nézeteihez, azt is hiszi magáról, hogy az elvhűség vezeti s a politikai életet mozgató eszmék változatlanok maradtak.

Ne csodáljuk, ha a higgadtabbak nem mernek ítéleteket rögtönözni. Ezek azután természetesen sokak előtt nem tartoznak a puritán hazafiak csoportjába, de az élet eddig még ezeknek adott igazat.

Magyarország mai helyzete olyan, hogy a legbölesebb, a legtapasztaltabb államférfiak is tétován állnak meg a probléma előtt. Mi következik most? Hogyan oldódik meg a helyzet s ki következhetik, aki biztosítani tudja a békét s igazságot szolgáltat felfelé és lefelé?

Aki az életet s a közvélemény kialakulá-

sát figyelemmel kíséri, annyit tudhat, hogy a helyzet sarkpontja a katonai követelésekben fekszik s hogy végleges megoldás ezek rendezése nélkül alig lehetséges. A nemzeti követelmények neve alatt összefoglalt óhajok megvalósulása volna csak képes a még nagyobb bonyodalmat megakadályozni s a politikai zürzavar helyén nyugalmat teremteni.

A közvélemény nem csatlakozott az obstrukció mellé, mert eszközeit nem helyeselte, de a katonai kérdésekben az ellenzék nézeteit az egész nemzet tagadhatatlan szinpatióval kísérte. Csodálni való, hogy az intéző körök a nemzet jogos aspirációit nem akarják megérteni. Hiszen az már csak elemi követelmény, hogy a magyar népből való, magyar pénzen fenntartott katonához tisztjei magyarul szóljanak; a katona magyar jelvények alatt harcoljon s esküdjék meg az alkotmányra. Ha a katonai terhek emeléséről volt szó, a fegyveres béke nem engedte, hogy azokat a nemzet megtagadja. Ha biztonságunk és nagyhatalmi állásunk megkivánják a terhet, azokat zugolódás nélkül el kell

TÁRCA.

A finánc.

Irta: Lőrinczy György.

Nincsen már finánc, lassanként még a neve is kikopik a magyar humor krónikáiból. Az a finánc, akit furfanggal kijátszani, fortélylyal megtevesztetni, disznótorokon, lakodalmakon megtréfníni, holtra etetni-itatni magyar virtust volt. Akinek a csufneve kitalálásában olyan leleményes volt a nép s aki diákkal, pappal, koresmárossal, radnóti emberrel örökösén hadat viselt. Nincsen már finánc; igaz, hogy szüzdohány sincs. Az, amit most természetnek, holdakra menő óriás táblákon, csak trafiknak való; éppen olyan gazdasági növény, akárcsak a repce, kukorica vagy a cukorrépa. A piaének terem, nem a családi pipatóriumnak. Hiába hívják gálócsi, verpeléti, dulházai muskotálnak, nem az már az, ami hajdanán volt, mikor még a saját magunk gyönyörűségére husz kvadrától földön termett, a mit úgy ápolgattunk végig a hosszú kánikulán, mintha csak tündérszép hajadonok növekednének a fekete barázdákon.

A mai fináncot szemlélnék hívják, a régi szemfüles volt. Csakhogy emez tudta, hogy mikor kell behunynia a szemét és bedugnia a fülét, hogy ne lásson, ne halljon semmit sem. Pedig a szüzdohányt nem lehetett előle elrejtteni, megszimatozta mértékdényi távolságról is. Megtörtént

egyszer, hogy valamelyik felsővidéki főispán, olyan régi módi, nagy tajtékpipás táblabíró, természetes málhával utazott Budapestre s a finánc megszólította:

— Kérem szépen méltóságos uram, mit tetszik vinni ezekben a ládáknak, kofferekben?

A főispán ránézett s csendes flegmával felelt meg neki:

— Szüzdohányt öcsém, Tisza Kálmánnak.

A generális volt akkor Magyarország hatalmas miniszterelnöke s egyuttal, úgy melleleg, pénzügyminiszter is. Főfinánc, mindenható nagyur, aki könyökig duskált aranyban, ezüstben, bankóban s bizonyára a szüzdohányban is. A finánc a neve hallatára a sapkájához kapott tisztelegve és úgy elpárolgott a főispán gyanus málhájától, mintha csak kámfor lett volna. Még ő ijedt meg. Nehogy a méltóságos ur tovább folytassa a bizalmas indiszkrécióit.

Diákember voltam akkoriban, jogonc, Bukovay. Az egyetem még tele volt híres török tüntetések közelmúlt embereivel, Abdul Kerimmel, Ozman basával. Török fezt viseltünk és csak jassával köszöntöttük egymást. A rendes diáktanyákon a fekete kávéhoz hosszuszáru, öblös esibukkkal kedveskedtek a fizetőpincérek s azért vakáció idején igyekeztünk minél bőségesebben ellátni magunkat zamatos szüzdohánnyal. Mert azt kinevették, kocapipásnak hívták, aki trafikot szívott.

Valamelyik vakációt a kies Bodrogrközben mulattam át, ahol utraivalól jól megtömték a

táskámat illatos gálócsival. Aki az igazi, a régi nemes gálócsi fajdohányt nem kóstelta, annak halovány fogalma sincs róla, hogy mi volt az az igazi szüz magyar dohány. Fekete volt a gálócsi, akár a cigánygyerek, de egyetlen szippantás füstje fölért a legillatosabb sáfránnyal, a legdivatosabb illatszerrel. Vigan is eveztem a tele táskával Budapestnek, mintha csak szüretről jöttem volna.

Tiszavidéki vasutnak hívták azt a vasutvonalat, ha jól emlékszem Miskoletól Szerenesig, vagy talán tovább is, föl egészen a mármárosi hegyekig, ahol a legmagyarabb folyó bölesője van. Valahol, közel Tokajhoz, van Rakamaz nevű állomás. Híres dohánybevaltó hely, ahol egész kaszárnyával tanyázott a finánc. Rendes szokásuk volt, hogy fölszálltak a vonatra s végig vizsgálták az utasok táskáit, néha még a felső ruháit is. Minderről nem tudtam én semmit sem. Nyugodtan üldögéltem a kupéban s a vonat lassan döcögött. S egyszer csak kinyílik az ajtó és belép a finánc. Legelső pillantása a táskámra esett, a mi a régi módi kupé ülése alatt feküdt. A finánc nagyot rugott rajta.

— Kié ez a táska?

Megszéppenve, alázatosan feleltem neki:

— Az enyém.

— Tessék fölnyitni!

No, gondoltam, vége a világnak! Mig esendesen, tétova lassusággal nyitogattam a táskát, lopva az ablakra tekintgettem, azon törve a

viselnünk; de abban, hogy a nagy áldozatokat magunk javára biztosítsuk, hogy pénzünkön ne idegen kulturát istápoljunk, ne az idegen elemet tegyük magunk felett urrá, mégis csak igazunknak kell lenni. A hadsereg vezetősége németül beszélt, irt és gondolkozott; magyar könyvet nem is látott; a katonával tisztjei nem tudtak beszélni s nemzeti zászlóról, nemzeti dicsőségről és ideálokról nem szólt hozzá senki.

Az ellenzék nagyot emelkedett, mikor ezeket szóvá tette a parlamentben. Elkövetkezett azonban a Széll Kálmán elleni harc, az indemnitás obstrukciója s a közvélemény nagyot fordult a kormányelnök felé. De Széll Kálmánnak, újabb állami életünk egyik legnagyobb politikusának, ki kellett kezéből adnia az ország kormányát.

Az ezután bekövetkezett néhány hét a parlament történetének nem valami dicső korszaka. A katonai kérdések már csak köpönyegül szolgáltak, amely alatt a legelkeseredettebb személyi ellentétek húzódtak meg. Ezeknek nem lehetett más a vége, mint újabb válság, amely igazat ad a higgadtaknak, a bölcseknek, akik Széll Kálmán kezében jó helyen látták a nemzet érdekeit. Ime a közvélemény sürgeti az ő visszatérését. Azt halljuk minden oldalról, hogy csak ő lehet méltó és hivatott a béke helyreállítására, a nemzeti engedmények közvetítésére, mert az ország többsége bizik benne, s az ellenzék tiszteli politikai irányának korrekt tisztaságát.

Nagy elégtételt kapott mindazokért, amiket ellene elkövettek s elégtétel ez mindazoknak, nagyoknak és kicsinyeknek, akik mellette állottak.

Hogy újra a kormány élére áll-e Széll

fejemet, hogy vajjon nem lehetne-e kidobni rajta a táskát, ruhástól, mindenestül. De a finánc zordon képpel állott őrt. Mintha csak azt mondta volna, itt nincs menekvés. A táskák egyik oldalán a ruháim voltak, a másik oldala meg telistele volt finom, illatos bodrogközi muskotály dohánnyal. Lehetett vagy tiz-tizenöt kilogramm. Horribilis büntetés járt azért akkor is. Végre is a táskák kinyitott. Szépen le volt takarva mind a két oldala tiszta, hófehér törülköző-kendővel, ahogy a vendéglátó atyafiak gondosan becsomagolták. Tán éppen erre a találkozási gondoltak jó előre.

— Mi van benne? vallatott a finánc szigorúan.

Impertinensnek, gunyosnak látszott a kérdés, s erre a diákbüszkeség fölébredt bennem. Ha fölakasztanak is, most már ugyis mindegy. Legálább azt az egyet ne mondhasa a finánc, hogy hazudtam. Nyíltan, becsületes őszinteséggel néztem a szemébe és határozott hangon feleltem:

— Dohány!

A finánc nagyot nevetett. Majd mosolyogva rám nézett.

— Persze, tréfálni tetszik? . . . kérdezte.

— Persze . . .

A hideg verejték is csurgott a homlokomról, ugy tréfáltam. Ha csak hozzányul a takaróruhához, vagy ha annak csak az egyik kicsike esücskéje felgyűrődik, végem van. Ott ragyog, szépen összekötözött csomagokban az illatos,

Kálmán, azt még nem tudja senki, de ha odaáll, akkor bizonyos, hogy sokat hoz magával a nemzet részére, amely osztatlan örömmel fogná üdvözölni.

Idegesek.

Ahányszor a civilizációt kísérő betegségről van szó, mindig eszembe jut a prófétai ihlettel megáldott angol tudós, aki az emberiségnek a degeneráció, a szervezetnek lassu visszafejlődése által való elpusztulását jósolta. Az embert újabb betegségek rohanják meg, amelyek ellen az egyednél, az embernél sokszor sikerrel küzd a tudomány, de az emberi szervezetet lassan mégis megőrlik, fizikailag devalválják.

Ha a jövő képe nem is olyan sötét, mint a jóslat, de minden esetre sok igazság van abban, hogy a civilizáció nyomában sok olyan betegség jár az új idők életmódja sok olyan kórt terjeszt és tesz hatalmassá, amelyek a természethez közelebb álló ember előtt ismeretlenek.

Ilyen az idegesség is, amelyet előbb alig ismertek s amely ma észlelhető minden harmadik ismerősünkön és a modern ember sajnos tapasztalhat magán is.

Megdöbbenő jelenség, hogy mindig fokozódó mérvben jelentkezik az intelligens osztálynál az idegesség egyik legmagasabb foka: a neurasthénia. Az idegességnek ez a faja már nem oly könnyedén elviselhető s csak bizonyos alkalmakkor jelentkező nervozitás, hanem állandóan uralja az ember hangulatát és szervezetét még álmában is. Még sokkal nagyobb baj ennél az, hogy a neurasthénia káros hatással van az agyműködésre is. A tébolydákban őrzött szerencsétlenek nagy része az idegrendszer katasztrófája következtében vesztette el lelke egyensúlyát.

S midőn ilyen általánosan, ilyen nagy mértékben jelentkezik köztünk a neurasthénia, felszínre kell kerülnie annak a kérdésnek, hogy, lehet ezt a bajt ellensúlyozni, terjedését meggátolni s társadalmilag oda hatni, hogy az emberek ne gyilkolják meg idegeiket.

A mai ember életében óriási szerep jut az idegek működésének. A sokszor túlfeszített szellemi munka, az élvezetek hajhászása, a szórakozás százféle neme, a vihar sebességével rohanó gyorsvonatokon való utazás, az eseményekkel és izgalomokkal telt élet, mindez zavarja az idegek nyugalmát. Csak a fizikai munka és az abszolút semmittevés az, mely jótékony hatással van az idegrendszerre; minden más foglalkozás koptatja az idegeket.

tilos szüzdohány. Kinos pillanat volt, sohasem felejtettem el . . . És a törülköző nem gyűrődött föl s a finánc jól viselte magát; hozzája sem nyult. Mosolyogva körütekintett a kocsiban. Két vagy három utas ült benne, marhakereskedő vagy regálebérő. Sorban köszöntette mindegyiket, aztán sarkon fordult és — kilépett az ajtón.

Még ma is nézek utána, gondolkozva, hogy vajjon bolonddát tettem-e? Mert hátha ő tett engem bolonddát? Hátha észrevett, meglátott mindent? És megkegyelmezett? Nemesak nekem hanem született ellenségének: a diáknak. Szépen nagylelkűen, gavallérosan, hogy meg se köszönhessem. Sőt feláldozta magamagát, mintha ő volna az, akit becsaptak, bolonddát tettek. Ki tudja?

A mai finánc már nem tudna erre a kérdésre megfelelni, nem tudna olyan lenni sem, a milyen a régi volt. A mai finánc már rendes alak, olyan felemás valaki, egy kicsit katona, egy kicsit beamter. De a réginek a humora nincs meg benne, noha a nép még ma is gyakorta kötekedik vele. A multkor éppen a kelenföldi vasutállomástól villamoson mentem be a fővárosba. A koesi törökbálinti, buda-eörsi sváb menyecskekkel, kék mándlis vidéki atyfiakkal volt tele, akik bizalmasan tereféltek, jó falusi szokás szerint. A budai oldalon, a vámsorompónál a koesi megállott s folszállott rája egy finánc. Fialat, nyalka, esinos legény volt; katonásan szalutált a koesi-

Mindez azonban még nem lenne olyan nagy baj, mert hiszen az ideges ember is élélhet akár száz esztendeig. De mikor az idegek betegségét annyira elhanyagolják, hogy az nagyon gyakran az elmezavarig fokozódik; mikor már az ideg-betegségekből társadalmi kórok is származnak, amelyek azokat csak fokozzák, akkor már nemcsak a tudomány, hanem a társadalomnak is foglalkoznia kell a gyógyítással.

A nők között aránylag ritkább a neurasthénia rendszerint valami nehéz betegség utóbajaként jelentkezik. A nő élete nincs annyira izgalommal tele, mint a férfiaké s így az idegesség magasabb foka náluk ritkábban következik be.

A neurasthénia a férfiak között pusztít; száz és százféle formában és változatban jelentkezik.

Az erősebb szervezet könnyen elviseli s egy kis önmegtartóztatással kigyógyulhat belőle; de akinek gyengébb a szervezete, az nagyon megsínyli, sőt környezetére is állandóan kellemetlenül hat; rendszerint idő előtt munkaképtelenné válik, idő előtt elpusztul, vagy a betegség el-fajulásával több lesz egy eleven halottal.

Sok ember nem hisz az idegbetegségben; szeszélynek tartja. E titokzatos betegségről halvány fogalmak vannak a közönségnek, mert az ideget csak közvetve érzi az ember. Az idegtudomány maga is csak újabb keletű. A nagy közönség tehát keveset tud ezen kór romboló hatásáról. Éppen ezért szükséges volna annak népszerű ismertetése.

Az idegesség ellen legerősebb védőbástya a mértékletesség. Ivásban, szerelemben, élvezetekben és pihenés a munka után. A legsúlyosabb idegbaj az, amely a túlfeszített munka nyomában jár. Szép a sok munka; dicsőséget, elismerést, vagyont szerezhetünk az átvirrasztott éjszakák árán, de mit ér mindez, ha a betegség szétrombolja a fizikumot és megbontja a kedély harmóniáját és a lélek egyensúlyát.

A civilizáció áldásai között élő ember kezd visszavágní a természethez, amely gyógyít, amely megőrzi a testi és lelki erőket.

A közigazgatási bizottság ülése.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága augusztus havi ülését e hó 11-én tartotta dr. Jankovich László gróf főispán elnöklété alatt. A bizottság leginkább folyó ügyek elintézésével foglalkozott s tudomásul vette a szakelőadók jelentéseit. Fontosabb közérdekű tárgy nem fordult elő.

Az előadói jelentésekből közöljük a következő adatokat:

ban ülő utasoknak és nyájas udvarias hangon kérdezte meg:

— Kérem, uinesen a kocsiban adótárgy?

Senki sem felel, mintha nem hallanák, vagy nem értenék. S a finánc újabb kérdéssel magyarázza meg:

— Szesz, vagy bor, vagy . . . ?

Akkor megszólal valami rekedt hang a kocsiban:

— Bor? Igen, igen, az van!

A finánc arrafelé fordul, kutatva jobbra-balra.

— Hol kérem, hol van?

— Bennem, — feleli nevetve a borizű atyafi.

Az utasok nevetnek s a finánc mosolyog. Barátságosan vállon üti a tréfás utast s gyorsan leugrik a villamosról, a mely esöngetve, morogva tovább rohan, be, a nagyváros lárma-jába. A vidám és barátságos beszélgetés, minél jobban közeledünk a városhoz, lassanként elesondesedik, kiki a maga bajával, gondjával bibelődik, a koesi pedig rohan tovább. S míg a szemem előtt folyton jönnek, mennek és változnak az új idők utcai képei, a lelkem elmereng a régi világ elmúlt patriarkális furesaságain. A finánc, a szüzdohányon, a rakamazi állomáson . . . Mutamur! Mi is, a fináncok is.

A kir. tanfelügyelő jelentette, hogy július hónapokban a közoktatásügyi miniszter rendelete folytán két ízben kellett Csáktornyára mennie a tanítói tovább képző tanfolyam meglátogatása végett.

Az államépítészeti hivatal egy tagjával Balatonfüreden járt, hogy az Erzsébet szeretetház harmadik családjának elhelyezésére alkalmas iskolaépület ügyében az igazgató tanácsosal értekeztek.

Tárgyalt a balatonfüredi képviselőtestülettel az állami felső népiskola és vele kapcsolatos internátus nevelési és egészségügyi szempontból való megfelelő elhelyezése, illetve a község által ezen épülethez adandó járulékok ügyében.

Meglátogatta a tagyoni róm. kath. iskolát, a szentantalfai ev. ref. és ág. ev. iskolákat; az óbudavári, szentjakabfai, esicsói iskolákat és a esicsói nyári gyermek menedékházat.

A miniszterhez gyűjteményes munkálatban felterjesztettek az ugyanazon állomáson működő tanítók második ötödéves pótlékainak okmányai; az egyéb keretbe tartozó államsegélyes első vagy második évötödös korpótlék ügyében esetről esetre tétetik jelentés.

A kir. tanfelügyelő minden irányban intézkedett, hogy az új tanév elején megnyilando állami iskolák személyi és dologi ügyei az állami kezelésbe való átvételre készen és rendben legyenek.

A kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy július hónapban egyenes adóban befolyt 136.551 kor. 86 fill. 1902. évi júliusban 150.106 k. 10 fill., tehát a befizetés ebben az évben 13554 k. 24 fillérral kevesebb.

Hadmentességi díjban ez év július havában 300 koronát, a múlt év hasonló időszakában 1853 kor. 40 fillért fizettek be; tehát az idén 1553 k. 49 fillérral folyt be kevesebb.

A dohány jövedéknél 1903. júniusban 224.886 k. 72 fillért, 1902. júliusban 202.794 k. 59 fill. vettek be; a bevétel 20.092 kor. 13 fillérral kevesebb.

Bélyeg és jogilletékben 1903. júliusban 45.703 k. 39 f., 1902. júliusban 62.489 k. 65 f., tehát ez évben 16.786 k. 26 fillérral kevesebb fizetett be.

Illeték egyenértékben 1903. júliusban 807 kor. 97 fill., 1902. júliusban 2193 k. 30 f., tehát 1385 kor. 33 fillérral kevesebb folyt be.

Fogyasztási és italdobban 1903. júliusban 86144 k. 49 f., a múlt évben 79.689 k. 18 f., tehát ez idén 6425 k. 31 fillérral kevesebb folyt be.

Italmérségi illetékben 1903. júliusban 10.109 k. fillért, 1902. júliusban 8284 k. 22 fillért fizettek; ez évi bevétel 1824 k. 79 fillérral több.

A sójövédéknél 1903. júliusban 19233 kor. 47 f., a múlt év hasonló időszakában 18742 k. 36 f., az idén tehát 491 k. 11 fillérral több volt a bevétel.

Végeredményben 1903. évi július hónapban 521.706 k. 91 fill., 1902. év hasonló időszakában pedig 526.152 k. 89 fillér folyt be; összesen tehát csak 4445 kor. 98 fillérral fizettek be az idén kevesebbet, mint a múlt év július havában.

Az 1903. év első felének eredményét a múlt év első felével összehasonlítva, kitűnik, hogy az 1903. évi befizetés az egyenes adónál 10.470 k. 58 fillérral, a hadmentességi díjnál 2994 k. 50 fillérral, az illeték egyenértékben 2126 kor. 77 fillérral, az italmérségi illetékben 4844 kor. 38 fillérral, a sójövédéknél 5139 kor. 85 fillérral, tehát összesen 25.576 kor. 08 fillérral kevesebb; ellenben a bélyeg és jogilletékben 30.910 kor. 35 fillérral, a fogyasztási és italdobknál 16.378 kor. 43 fillérral, a dohányjövédéknél 52.714 kor. 45 fillérral, összesen tehát 100.003 kor. 23 fillérral kedvezőbb. 1903. év első felében összesen befolyt 3.810.170 kor. 51 fillér., 1902. év hasonló időszakában pedig 3.735.743 kor. 36 fill.; tehát az idei első félévben az eredmény 74.427 kor. 15 fillérral jobb.

Leírásba hozatott a múlt évi hátralékból 10.282 kor. 79 f., a folyó évi előírásból 11.452 kor. 87 f., összesen 21.734 kor. 66 fillér. — Hadmentességi díjban 756 kor.

Fizetési halasztás július hónapban 19 esetben engedélyeztetett.

Ideiglenes házadó mentesség az 1903. évi július hó folyamán 6 esetben adatott.

A földadó nyilvántartás terén július hónapban a községi nyilvántartóktól beérkezett 232 birtokváltásról szóló jelentés, a tulajdonjogot bekebelező végzések alapján jelentetett 231, össze-

sen 463 birtokváltás, ez ideig bejelentetett összesen 3965, amelyek mind keresztül vezetettek. Júliusban 42 községből jelentettek phylloxera kárt, 9 községből pedig szénkénegezést.

Vármegyénk július havi közgazdasági állapota.

Gruner Lajos vármegyei közgazdasági előadó vármegyénk július havi közgazdasági állapotáról a következő jelentést terjesztette be a közigazgatási bizottság augusztus havi üléséhez.

Az aratás folyamára nézve oly fontos júliusi hónap 4—11-iki időszakában folytonos esőzés hátráltatta a megkezdett aratási munkálatokat, a mely időszak után néhány kedvező nap, július 20—23-ika körül ismét kiadós esőzések következtek, mely gyakori esőzések a sürgössé vált, sőt elkésett munkálatokban torlódást okoztak. Összesen 12 esős napon 155 mm. esapadékot konstatáltunk július havában, mely a múlt évi július hó bőséges esőmennyiségét még meghaladja.

A megszakításokkal és nagy erőmegfeszítéssel járó ezidei aratási munkálatokat — a későn érő zab kivételével — a hó végével általánosan befejezték, miglen egyidejűleg fokozott munkával megindult a takarulás és eséplés is, mely előbbi munkálat ezidőszertint szintén jó részt be van fejezve, az utóbbi pedig általánosan folyamatban van.

Szerencsés körülménynek nevezhető a sok eső dacára mégis az, hogy a gabona oly mérvben nem szenvedett, mint ezt kezdetben a gazdák várták; mégis sok helyütt megsárgultak az árpák és zabok, a rozsban kevés csirosodás is észleltetett, a későbbi aratásra kerülő buza pedig színében változott.

Vármegyénk területén különféle aratási eredményekkel találkozunk. Jobb aratást láttak a nagykanizsai, paesai, egerszegi és keszthelyi járások egyes vidékei, ellenben a többi járásban az eredmény gyengébb maradt oly annyira, hogy ezek eredményei a június hónap mutatkozó eredményt vármegyei átlagban még az utolsó órában tetemesen leszállították.

Az elmúlt július hó végével összeállított hivatalos becslési adatok szerint a következő aratási eredménynyel találkozunk Zalavármegyében:

Termény	Bevetett terület k. hold	Átlag	Összes	1902. évi	Különbözet
		termés k. hold	termés 4903. évi		
		m. mázsza			
Buza . . .	92549	6:01	557000	637706	— 80706
Rozs . . .	84547	5:91	500400	516415	— 16015
Árpa . . .	34773	6:36	221100	242860	— 21760
Zab . . .	22589	6:23	140800	143457	— 2657

Összes különbség a múlt évi terméssel szemben 121.138 mm. gabona, mely hozzávetőleg 1.600.000 korona értékű különbséget jelent a múlt évi terméssel szemben. A különbség igen tekintélyes a buza és árpánál, éppen a legkeresettebb áruknál.

A gabona minősége — a sok kedvezőtlen idő dacára — jórészt kielégítő, mert kevés dült gabona volt. Tekintélyes károkat okozott a rozsda felépése és a mint az aratás folyamán jobban kitűnt — az egerek nagy pusztításai — amelyek általános és erőteljes pusztítása égető szükségé vált.

Az őszi szalmájára nézve a termés a múlt évvel szemben 15—25% erejéig redukálódó; a tavasziaknál alig van eltérés.

A gyakori esőzések másrészt jótékony hatással voltak a tengeri, burgonya, takarmány és cukorrépa, a kerti vetemények fejlődésére nézve, melyek a vármegye nagyobb részében kifogástalanul állanak. Sokalják az esőt a burgonyának korai fajtái, melyeken máris a peronospora fellépését lehet konstatálni.

Jó befolyással volt az aránylag hűvös nyár és a gyakori eső a lóheresek, tarló lóherék és egyéb nyári takarmányok fejlődésére nézve is, leginkább a sarju növekedésére és a legelők állapotára.

Folyamatban volt a hó vége felé a lóheresek második kaszálása. Sajnosan kitűnt ez alkalommal, hogy az ezidei lóheremag termés kilátásai igen redukálódtak azzal, hogy az apion nevű ormányos bogár álcái szokatlan nagy mennyiségben találhatók a lóhervirág gubáiban.

Az állatforgalom a sürgős aratási munkálatok időtartama alatt nem volt oly jelentékeny, mint az elmúlt hónapokban. Az árak azonban tartósak

maradtak. Élénk forgalom volt a feladási állomásokon.

Az állati járványok dolgában sajnálattal kell konstatálni, hogy a járványok kiterjedése a múlt hó végével ismét rosszabbra fordult vármegyénkben és ezidőtájt a már szűnő félben levő ragadós száj és körömfájás Somogy és Veszprém megyéből történt újbóli behurcolás folytán 3 járásunknak 10 községében fellépett, minek folytán annak leküzdése immár nagyobb nehézségekkel jár és nagyobb területek veszélyeztetése mellett forgalmunkban tetemes akadályokat fog előidézni. Szaporodott ismét a lépfene- és sertésvésszel fertőzött községeink száma is. A bejelentésre kötelezett állati járványok közül volt a múlt hó végével vármegyénkben: lépfene 12 községben, veszettség 13 községben, ragadós száj- és körömfájás 10 községben, ivarszervi hólyagos kiütés 9 községben, rühkór 1 községben, sertésorbánc 4 járás 22 községében és sertésvész 12 járás 53 községében. Igen jelentékeny mérvben van ezen bántalom a nagykanizsai és novai járásban elterjedve; előbbi járás 13, utóbbi járásnak 11 községében.

A cséplési munkálatok általános megkezdésével megindult a gabonafélék értékesítése körül is az élénkebb forgalom.

A világgiacon ezidőszertint uralkodó hangulat szerint ha nem is magas, de türethős árakkal fogunk találkozni.

Vármegyénk földrajzi fekvésénél fogva fontos körülmény helyi árakra nézve azon eset, hogy a szomszédos osztrák tartományok aratása a sok rossz idő miatt igen elkésett és az aratás nem fog kivánság szerint ott sem végződni; továbbá, hogy a behozatalra szorult ezen szomszédos tartományokban, a teljesen elfogyott őrlési készletek miatt, némi élénkebb keresletre számíthatunk mi is, mint a legközelebbi eső vármegye termelői.

Közegészségügy.

Dr. Hány István m. főorvos július havi jelentéséből.

Az időjárás az évszakoknak megfelelőleg elég meleg volt többszöri bő esapadékkal.

A felnőttek közegészsége minden tekintetben kifogástalan volt, mert körjelleg nem uralkodott s a esékély számu megbetegedések, melyek min, az emésztő szervek hurutja és váltóláz mutkoztak enyhe lefolyás mellett gyógyultak, így a halálzási százalék csakis idült betegségek miatt szintén igen kis számra apadt.

A gyermekek közegészsége hasonló volt a felnőttekéhez azon különbséggel, hogy a esáktornyai járásban hőkhurut, Zalaegerszeg r. t. városban pedig a kanyaró, habár szörványosan, de mégis előfordult.

Fertőző betegségek közül volt: Roncsoló toroklob 9, ezek közül gyógyult 5, meghalt 2, ápolás alatt maradt 2. Typhus 16, ezek közül gyógyult 8, meghalt 1, ápolás alatt maradt 7. Kanyaró 35, ezek közül gyógyult 32, ápolás alatt maradt 3. Vörheny 10, ezek közül gyógyult 10. Hőkhurut 51, ezek közül gyógyult 13, meghalt 6, ápolás alatt maradt 32. Gyermekekgyiláz 1, gyógyult 1.

Rendőri hulla boncolás volt teljesítve két esetben, melyeknél a halál legközelebbi okát mellhártyalob és szivszélhűdés képezte.

Hullaszemle előfordult 10, súlyos sértés bejelentetett 11.

Öngyilkosságot egy egyén követett el: Molnár Teréz 17 éves zalaegerszegi lakos marólugot ivott.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 8 egyén esett áldozatul, ezek közül Kántor István 16 éves nemesvitai, Bleses György 4 éves V. hegykerületi és Simon Hosszú Lajos 22 éves bezerédi lakos — vízbe fultak; Tóth Antal sümegi lakos szekér által elgázoltatott; Klavics Verona 19 éves drávaegyházi lakos véletlen agyonlötvetett; Mestrovics Mihály 4 éves fia megégett; Kancsal Ferenc 20 éves és Lakner Ferenc 69 éves zalaegerszegi lakos a ledülő fal által agyonütetett.

Elmekórnak egy esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát, a mennyiben az illető beteg egyelőre megfigyelés alá vétetett.

Veszetség gyanújában levő eb által Bazjer Olga 9 éves zalaújvári lakos maratott meg, ki védőtás céljából a budapesti „Pasteur“ intézetbe szállítottott.

Hét éven aluli koru elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 23. Az első foku hatóságok e miatt 11 elmarasztaló és 9 felmentő

végzést hoztak, a többiekre nézve pedig a megfelelő tárgyalások folyamatban vannak.

A járási orvosok 6 községi vizsgálatról terjesztették be a jegyzőkönyveket.

E hónap folyamán megvizsgáltam a keszthelyi, paicsai, zalalövői nyilvános és hévízi kézi gyógyszertárakat. Megjelentem hévizen a keszthelyi balatonparti fürdő telepen. Ellenőriztem a keszthelyi és zalalövői körjegyzői hivatalok, valamint a paicsai járás orvos egészségügyi kimutatásait.

Hivatalos-rovat.

I.

Zalaegerszeg város közönsége tulajdonát képező »Arany Bányá«-hoz címzett két emeletes, a mai kor igényeinek megfelelően épült s a város főterén fekvő szállodáját, 1905. év január 1-től 1914. december 31-ig terjedő 10 évre haszonbérbe adja. Kikiáltási ár 12000 (tizenkétezer) korona évi bér összeg.

A bérbeadás 1903. év szeptember hó 12-ik napjáig délelőtt 10 órájáig a polgármesteri hivatal iktatójába benyújtandó zárt írásbeli ajánlatok alapján történik. Felhívtnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a kikiáltási ár 10%-át készpénzben a városi pénztárba előzetesen letenni s arról szóló nyugtát a zárt ajánlathoz csatolni sziveskedjenek, mert enélkül benyújtott ajánlat figyelembe vételét nem fog.

A bérbeadás részletes feltételei külön pontokba foglalva, postadíj beküldése ellenében bárkinek megküldetnek.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsának 1903. évi augusztus 8-án tartott üléséből.

Várhidy Lajos

polgármester.

II.

Zalaegerszeg r. t. város polgármestere, mint az 1897. évi XXXIII. t.-c. értelmében teljesített esküdtszéki egyének összeírói bizottságának elnöke ezennel közhírré teszem, hogy Zalaegerszeg város területén az 1904-ik évtől összeállított alaprajstrom 1903. augusztus 10-től egész augusztus 26-ig azaz 15 napon át a polgármesteri hivatalba közszemlére kitétetett. Jogában áll bárkinek ez ellen a kitűzött határidőn belül felszólalással élni vagy a beadott felszólalások ellen további 8 nap alatt észrevételt tenni.

A felszólalások vagy észrevételek alulírott polgármesterhez írásban benyújthatók, vagy szóval előterjeszhetők.

Zalaegerszegen, 1903. augusztus 10-én.

Németh Elek

h. polgármester.

H i r e k.

Lapunk a kettős ünnep miatt egy nappal előbb jelent meg.

A nemesi pénztári és alapítványi választmány e hó 12-én Tarányi Ferenc elnöke alatt Zalaegerszegen ülést tartott, amelyben elhatározta, hogy a Deák Ferenc sétater mellett levő 114 □-öl területű, jelenleg köztérnek használt ingatlanát Zalaegerszeg városnak 1000 koronáért eladja s a vételárat abban az esetben, ha a város a sétateret vásrács kerítéssel vétezi körül s azt Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmával tartandó ünnepély napjáig október 16-ig elkészítteti, átengedi a kerítés költségeire. A kerítés terveinek betekintésére három tagu bizottság küldetett ki. — A választmány a vármegye által létesítendő Deák Ferenc tanulmányi ösztöndíj alapra 1000 koronát szavazott meg s két tanulónak segélyt utalványozott.

Változás a főgimnázium tanárai karában. Kurfalvi H. Rezső főgimnáziumi tanár saját kérésére a czeglédi állami főgimnáziumhoz helyeztetett át s helyébe a zalaegerszegi főgimnáziumnál dr. Sárkány Loránd kolozsvári egyetemi tanársegéd alkalmaztatott.

Változás a nagykanizsai főgimnázium tanárai karában. A nagykanizsai főgimnázium kegyesrendű tanárai karában a jövő 1903/4-ik iskolai évre a következő változások lesznek: Huber Imre tanár Kolozsvárra, dr. Földi József Temesvárra mennek; helyükbe jön Fejér Gyula Selmeczbányáról és dr. Ulrich Gyula Nyitráról.

Tanítónó választás. A keszthelyi községi iskolaszék Bogyay Máté országgyűlési képviselőnek, mint a közigazgatási bizottság kiküldöttének elnöke alatt f. hó 6-án látogatott választó ülést tartott, amelyen az elhalálozás következtében megüresedett tanítónói állásra Szollár Istvánné segédtanítónót választották meg közfelkiáltással rendes tanítónónek, ennek helyébe pedig tanítónónek Pető Elizát.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szavcsuk József zayugróci állami polgári iskolai tanítót jelenlegi minőségében a csáktornyai állami polgári fiúiskolához, Pustinszky József csáktornyai állami polgári fiúiskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében az újpesti, Griesbach Gabriella csáktornyai állami polgári leányiskolai rendes tanítónót a karánsebesi állami polgári leányiskolához rendes tanítónóvé nevezte ki.

A szombathelyi egyházmegyében a megyés püspök Darázs József ideiglenes nyugdíjazott áldozárt Bódre küldötte ideiglenes plebános-helyettesnek; továbbá Kovács Sándor segédlelkészt Lentiből Dobronakra, Fábian Gábor községi árvaházi algondnokot segédlelkésznek Lentibe, Töke Károly ujmisést a községi árvaházhoz algondnoknak, id. Klekl József segédlelkészt Incedről Cserenesőzra, Csanár János segédlelkészt Szepetnekről Incedre, Osztoivits József ujmisést Szepetnekre, Fischl József segédlelkészt Vörösvárról Rohoncra, Kőnczöl Antal segédlelkészt V. Szalónakról Vörösvárra, Jandrisevits Péter ujmisést V. Szalónakra, Sodorits Gyula ujmisést Rabaszentmihályra helyezte segédlelkésznek.

Plebános kinevezés. A megüresedett egyházarádócezi plebániára a szombathelyi megyés püspök Házy János bódi plebánost, volt zalaegerszegi segédlelkészt nevezte ki.

Adótiszti kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a nagykanizsai kir. adóhivatalhoz Szalay József szigetvári és Kovács József zalaegerszegi adóhivatali gyakornokokat ideiglenes minőségben adóhivatali tisztékké nevezte ki.

Zászlószegek megváltása. A zalaegerszegi kath. legényegyletnek zászlószegek megváltása oimén a következő adományok folytak be:

A zalaegerszegi iparos ifj. önképző köre 10 K, Kutrovácz Ernő kanonok (Győr) 4 K, Katholikus egyesület (Tata-Tóváros) 4 K, Farkas István (Nóva) 4 K, Sipos József (Székesfehérvár) 4 K, Németh Imre plebános (Szentkirály) 10 K, Legény egyesület (Kaloosa) 5 K, Hozbor János plebános (Egyházasszeceőd) 5 K, Udvardy Vince 5 K, Takács Menyhért prépost 10 K, Halbik Cyprián apát 10 K, Kines István plebános (Kőszeg) 10 K, Czéder Gyula tanító (Ságod) 2 K, Vörös Ferenc 4 K, Tarányi Ferencné (Csopak) 10 K, Németh Béla p. ü. titkár (Szombathely) 5 K, Gyuk Pál segédlelkész (Hosszu Peresszeg) 2 K, Ódor Géza 10 K, Epstein József 5 K, Vörös Károly 2 K, Kath. Legényegylet (Ó-Becse) 3 K, Nyikita György 5 K, Háczy Kálmán 10 K, Kummer Gyula 10 K, Gombás István 3 K, Klosovszky Ernő 3 K, Papp Alajos 3 K, id. Schuffenhauer Frigyes 3 K, ifj. Schuffenhauer Frigyes 3 K, Vörös Gyula 3 K, Geosovics Mici 3 K, Angyal György (Bagod) 1 K 20 f, Mesterházy Jenő (Kaszaháza) 5 K, Prhám Vince plebános (Pörgölin) 5 K, Kászonyi Mihály 5 K, Zalaegerszegi munkásegylet, Kéner nővérek, Zalavármegyei takarékpénztár, Krosetz János, Hajik István, Karácsonyfa egylet, Mittli Sándor, Stefanecz József, Zalavármegyei központi takarékpénztár 10—10 K, Bagári Zsigmond 6 K 40 f, özv. Farkas Ferencné, Marton Antal, özv. Némethy Ignácné, Pausa nővérek 6—6 K, Kovács Ferenc, Vörös Katica, Kereskedő ifjak egylete, Ekler Sándor, Németh György, Hagymásy Ilonka, Zsilinszky Sándor, Jálits Mariska, Németh Ferenc, Pintér Roza, Tahy Rozália, Illés Elek, Krosetz István, Boer Sándor, Krosetz Gyula, Udvardy Ignác, Balogh Gyula, Lázár Antal, Törzsök Vilmos 5—5 K, Szenesár Antal, Zimitz Anna, Nagy nővérek, Domby Pál, Varga Mihályné, Harich nővérek, Károlyi József, Tornajos nővérek, Mihálovits Károlyné, Piller Teréz, Hartl Irma, Nagy Karolin, Horváth Vilma, Richter Vince, Baly nővérek, Lakits nővérek, Czill nővérek 4—4 K, Molnár Mariska, Szalai Ferenc, Kosma Dénes, Pers nővérek, Jálits Ignác, Bedő Matild, Leopold Nándor, Kaszter Sándor, dr. Kaszter Ödön, Bácsai János, Baly Béla, Németh nővérek, Viola Teréz, Gergécz György, Pintér

György, Baumgartner Karolin, Baumgartner József, Baumgartner Lajos 3—3 K, Zsazsa Vencel, 2.50 f, Farkas Ferenc, Bertalan Pál, Mentés Erzsé, Schneider Antal, Vas Emilia, Herényi Ferenc, Puk Lujza, Bita Mariska, Hompó Ilona, Travnik Lajos, Szabó György, Horváth Gyula, Szakony Anna, Horváth Juliska, Németh Ferenc, Lukács Sándor, Kis Ferenc, Nagy Károly, László István, Károlyi Anna, Csoknyai István, Szécsényi nővérek, Dlabasch János, Szabó Rozka, Somogyi Nándor, Slemmer Károly, Tölly Anna, Tölly Flórián, Tölly Erzsé, Vörös János, Horváth Gyula, Veér Etelka, ifj. Bedő Vendel, Térdek Ferenc, Szlábi Mariska, Bakonyi Irma, N. N., Pintér Hermin, Simon István, Orbán József, Lukai István, Pell Vilma, Szultsberger Alajos, Vass Ferenc, Cseresnyés Lászlóné, Cseresnyés Anna, Horváth Mariska, Ceschner József, Cselesznyik János, Cselesznyik Erzsé, Halasy István, ifj. Juhász József, Kiss Lajos, Kovács Erzsé, Rozser György, Grubics Róza, 2—2 kor., Gerencsér Mariska 1 kor. 40 f., Horváth Mariska 1 kor. Az adományokért a rendezőség halás köszönetet mond.

Mulatság a Deák Ferenc alapítvány javára. Zalazentgróth és vidékének fiatalsága a haza bölesének emlékére a vármegye által gyűjtött alap javára e hó 8-án bazárral egybekötött tánemulatságot rendezett. Összes bevétel 217 K. 07 f., kiadás 182 K. 27 f. s így a tiszta jövedelem 34 K. 80 f. volt. Felülfizettek: Gutman László (Zbér) 5 K., Varga Károly 4 K., Küblin János 4 K., Morgenstern Ignác 3 K., Keresztury György (Bezeréd) 3 K., Scholtz Károly 2 K., Kober János 2 K., Schröder Teréz (Győr) 2 K., Novák Domonkos (Koppány) 2 K., Dr. Mísnér Antal 2 K., Korein József 2 K., Nagy Sándor 2 K., Pallanky Anna (Sztlászó) 2 K., Varga Miklós (Tsztpéter) 1 K., Horváth Károly (Tsztpéter) 1 K., Kreika Ferenc 1 K., Szeiler Ferenc (Koppány) 1 K., Krausz Lipót 1 K., Ekstein Samu 1 K., Veisz Lajos 1 K., Németh Kálmán 1 K., Zahozán Pál 1 K., Vida Kálmán (Koppány) 1 K., Tavasz István 1 K., N. N. 1 K., Pfuhl Géza 1 K., özv. Müller Józsefné 1 K., Bárdos Ferenc 50 f., Villner Béla 40 fillér. Az eszmét Nagy Kálmán jegyző pendítette meg s vitte keresztül a lelkes ifjuság közreműködésével. — A bazárban virágot, szivart, cukorkát és csecebecsüket árultak s az elárúsító hölgyek a nemes cél érdekében igyekeztek az áruasztalokon felhalmozott dolgokon minél jobb árért tudni. A mulatság kedves, vidám volt s a részt vevő társaság reggelig együtt maradt. A rendezőség nagyobb közönségre s jobb anyagi eredményre számított ugyan, de a mulatság egyéb tekintetben kitűnően sikerült.

Jóteknycélú mulatság. A nagykanizsai róm. kath. felső templom építő bizottsága a kath. legényegylet közreműködésével Szent István napján a templom építési alap és a kath. legényegylet könyvtára javára jóteknycélú tánevigalmat rendez, egybekapcsolva hangversennyel.

Közbírtokossági gyűlés. Keszthely közbirtokossága Hangay Géza kir. erdőtanácsos elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen megállapították a szavazók jogát, továbbá kidolgozták a bírtokosok ügyviteli szabályzatát.

Az ex lex és adó. Sokan azt hitték, hogy mivel az ex lex állapot alatt nem küldik az adózó polgárok nyakára a végrehajtót, felborul az állam szekere, mert üres lesz a kassza. A pénzügyi adminisztráció azonban ma már sokkal fejlettebb s az adózók sokkal jözanabban gondolkodnak, semhogy a kényszerbehajtás mellőzése valami nagy különbséget okozna. Jó példa erre Zalavármegye fizetési készsége, pedig hát nálunk nem hiányzik a kuruc szellem. Zalavármegyéből ez év júliusban összesen csak 4445 K 98 fillérrel volt a magas kinostár jövedelme kevesebb mint a múlt év július havában; az idej ex lexes hónapok alatt — 1903. január 1-től július végéig — pedig 74427 K 15 fillérrel többet fizettek be, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Az állam kasszájának mi tehát hála Isten nem ártottunk s legfeljebb platói értelemben vett hívei vannak a ex lexnek, de gyakorlatilag nem istápoljuk.

Zalaegerszeg város népességének szaporodása. A f. évi január 1-től június 30-ig született 166 meghalt 103, tényleges szaporodás 63.

Arató ünnepélyek. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter vetette fel az eszmét, hogy a

divatból kiment, feledésnek indult arató ünnepeket elevenítsük fel; rendezzenek a földbirtokosok, az uradalmak a nehéz nyári munkában kifáradt földművelő népek mulatságot, hogy akik a földet verejtékes munkával termékenyen teszik, a kik az áldott mezők terményeit betakarítják, részt kapjanak a gazda örömeiből; tanulják meg, hogy Magyarországra milyen nagy jelentőségű az aratás befejezése; hogy a kasza kapa munkája érdemes a jutalomra. Bizonyos, hogy ezek arató ünnepek felemelő hatással voltak a népre, felvidították, munkakedvét emelték s azt a meggyőződést keltették bennük, hogy ők nem egyenlők a közönséges fizetett napszámmal, hanem részesei a gazdálkodásnak, tagjai a földesur nagy családjának, mert az velük örül, asztalt terített s osztozik abban a meglegedett, derült hangulatban, amely a nehéz munka befejezését kíséri. Régi szokás volt Magyarországon az aratók ünnepe. Ünneplő ruhában, virágos ökörszekéren, vig muzsikaszóval járultak az uraság elé a munkások s a legszebb leány buzakalászból, az áldott magyar föld terményéből font pántlikás koszorút nyújtott át; az arató gazda pedig megköszönte az Isten áldását, a munkások szorgalmát; jövőre jobb aratást kívánt. Mikor az idők ránk nehezültek; mikor a magyar földet nem a régi magyarok, hanem a modern spekulánsok szemével nézték, az arató ünnepek kimentek a divatból. Néhány éve, Darányi Ignác kezdeményezése folytán, több helyen újra szokásba vették; az idén azonban alig hallani hírüket. Talán a rozsa aratás, talán a magyar ember hagyományos nemtörődősége ismét feledésbe engedni menni a felújított szép szokást. Kár volna érte. Sokkal szebb, ha az arató buzakalászból font virágos koszorúval, mint ha vörös zászlóval vonul be az uraság udvarára.

Szőlészeti értekezlet. A „Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete“ Balatonalmádban augusztus 30-án szőlészeti értekezletet tart. A gyűlésen dr. Druker Jenő, az egyesület igazgatója ki fogja fejteni a magyar szőlőbirtokosok országos képviselőre hivatott új egyesület munkaprogramját, előterjesztést tesz, hogy az értekezlet a boritaladó leszállítása, illetve a házi fogyasztás adómentesítése érdekében állást foglaljon. Marton Dénes m. kir. szőlészeti felügyelő a leggyakoribb szőlőművelési hibákról előadást tart. Ezenkívül még más helyi érdekű kérdés fog megvitatás céljából felvetetni.

A Balatonpartról. Balatonfüreden augusztus 8-án volt az Anna bál vármegyénk főispánja, dr. Jankovich László gróf védnöksége alatt. A rendezőség a balatonparti vármegyék fiatalságának tagjaiból alakult; a rendezést Bubicz Tivadár zalamegyei aljegyző, fürdőbiztos vállalta magára. A bál kitűnően sikerült, bár nem volt annyira látogatott, mint más években. Zalavármegyéből csak néhány család vett részt a mulatságon. Főispánunkon kívül Hertelendy József földbirtokos (Vindornyalak), Ocskay Rudolf földbirtokos (Páka), özv. Skublics Jenőné (Andráshida), Törek Aladár földbirtokos (Törek) családjaikkal képviselték Zalavármegyét.

Balatonföldváron a „Magyar Atletikai Klub“ sportünnepeket rendez augusztus 15-én és 20-án. 15-én a Széchenyi vándordíjért lantenis verseny s 20-án a Balaton bajnokságáért uszóverseny lesz. A verseny a Széchenyi serlegért folyó küzdelemmel kívül a következő verseny vegyes páros verseny. Az egyes verseny háromszor egymásután vagy ötször egyáltalában való győzelemhez van kötve. A Széchenyi verseny díjazása arany, ezüst és bronz érmek s ezüst emlékpaisz. A többi versenyre tiszteletdíjakat adnak. A déli vasut összes magyarországi állomásairól féláru jegyeket ad a sportünnepek napjain Balatonföldvárig.

Szoborleplezés Almádban. Impozáns ünnepély keretében leplezik le Almádban Kossuth Lajos szobrát, amelyet Holló Barnabás budapesti szobrásztól 3000 koronáért vett meg a bizottság. Az ünnepély augusztus 23-án lesz. Eötvös Károly orsz. képviselő tartja az ünnepi beszédet, és Kossuth Ferenc a szoborleplezési ünnepélyen személyes megjelenését kilátásba helyezte. Külön hajót rendeltek, mely a mezőföldis a zalamegyei érdeklődőket fogja az ünnepély napján délután szállítani. Siófokról augusztus 23-án délután fél 3 órakor indul egy különhajó, mely Balatonfüredről háromnegyed 4 órakor indul és 5 órakor érkezik Almádba. Az ünnepély ez után kezdődik. A szobor talapzata

almádi vörös kőből készül és 250 cm. magas lesz s a szobrot az új esplanadon helyezik el.

Községi közigazgatási tanfolyam. Megemlékeztünk már arról, hogy a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyam mellett internátust állítanak, amelyben több tanuló ingyen vagy nagyon olcsón ellátásban fog részesülni. Azt hisszük, hogy a jövő tanfolyamot Zalavármegyéből sokan fogják látogatni, ezért figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a kedvezmények kieszközléséért idejekorán tegyenek lépéseket. — A tanfolyam hallgatója gyanánt felvehető az, aki a főgimnázium vagy főreáliskola VIII. osztályát, vagy ezen középtanodákkal egyenragú más középfokú iskolát vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végeztek. Ezek az egyrangú középiskolák a következők: a budapesti kereskedelmi akadémia, az alsókubini, aradi, brassói állami, a brassói felekezeti, a budapesti II., VI., VIII. kerületi, a budapesti „Aranyosi“ és „Röser“-féle, a debreczeni, fumei, fogarasi, győri, homonnai, kassai, késmárki, kolozsvári, lippei, miskolci, nagybecskereki, nagyrőzei, nagyvárad, pancsovai, pécsi, pozsonyi, soproni, szegedi, székesfehérvári, szombathelyi, temesvári, turócszentmártoni, újvidéki, veszprémi, zalaegerszegi és zombori felsőkereskedelmi iskolák, melyeknek elvégzése azonban csak az érettségi vizsgálat letétele esetén jogosít a tanfolyamra való felvételre. Aki magát a tanfolyamra felvétetni akarja, kell hogy iskolai tanulmányai befejezése után valamely községi, körjegyzői, vagy rendezett tanácsú városi jegyzői irodában mint aljegyző, segédjegyző, vagy gyakornok egy évi gyakorlatot folytatott. A magukat felvétetni szándékozók a tanfolyam igazgatójánál (Szombathely, vármegyeház) augusztus hó 26—31-ig írásban, vagy személyesen naponként délelőtt fél 9—10 óráig jelentkezhetnek. Írásbeli jelentés a „Községi közigazgatási tanfolyam“ igazgatóságának Szombathelyi vármegyeház címzéssel küldendő be, a szükséges okmányokkal ellátva legkésőbb augusztus hó 31-ig. Ezen időn túl való felvételt csak a belügyminiszter engedheti meg.

Kirándulás a Balatonra. A Dunántúli Turista Egyesület augusztus 15., 16., 17. napjain igen érdekesnek ígérkező kirándulást rendez. Balatonunk szépsége vidékének legjobb helyeit fogják fölkeresni. Augusztus 15-én indulnak Sopronból reggel 6 ó. 7 p.-kor, Tapolezára érkeznek d. u. 5 ó. 40 p.-kor. Innen gyalog mennek Gyulakeszire, Csobánczra majd Gulácson át Badaacsonytomajra. A badaacsonyi »Hableány« szállóban fognak megpihenni. Másnap megfognak tekinteni a Kisfaludy-házat. Innen Lábdián át Szigligetre mennek. A várrom megtekintése után az ederiesi állomásról vasuton Keszthelyre utaznak, hova délelőtt fél 11 órakor érkeznek. Keszthelyről hajón Révfülöpre utaznak. Innét Veszprémen, Zircen, Pannonhalmán, Győrön át augusztus 17-én este 8 óra 12 perckor Sopronba térnek vissza.

Iskolai értesítés. A zalaegerszegi iparos-tanone iskolában az 1903/4. tanévi beiratások folyó évi szeptember hó 6-án és 13-án d. u. 2—5 óráig tartanak az állami elemi központi iskola egyik földszinti tantermében. — Felhívtnak az iparostesterek, hogy tanoncaikat kivétel nélkül, tehát még azokat is, kik próbaidejüket nem töltötték is ki, a kitűzött napokon haladéktalanul beíratassák, mert azok a munkaadók, akik tanköteleseiket legkésőbb szeptember 15-ig az iparostanone iskolában felvételre önként be nem íratják, iskolamulasztással terhelteknek fognak tekintetni. A rendes tanítás a II-ik és III-ik osztályban szeptember hó 14-én, az előkészítő- és I-ső osztályban szeptember 15-én este 6 órakor veszi kezdetét. Az igazgató.

Uj távirtdahivatal vármegyénkben. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Balatonederics és Vonyarcvashegy vasuti távirtdákat állami- és magántávíratok kezelésére felhatalmazta.

Iparkiallítás Szombathelyen. F. hó 15-én nyílik meg Szombathelyen az a nagyszabású iparkiallítás, melyen részt vesznek Vasvármegye összes iparosai, gyárai és ipartelei. A kiállítás védnöke Széll Kálmán v. b. t. t., volt miniszterelnök, elnöke pedig Ehen Gyula orsz. képviselő. A rendkívül érdekes iparkiallítás a város egyik legszebb helyén fekvő kereskedelmi, polgári és izz. elemi iskolákban, valamint a tornaacsarnokban és az ezen, közvetlenül szomszédos, épületek udvarain van elhelyezve. A kiállítás 12 csoportra oszlik és a kiállított tárgyak 28 terem-

ben és 8 díszes pavillonban nyertek elhelyezést. Négyezer kiállító vesz részt ezen a kiállításon, a melyen képviselve van a vármegye iparának minden ága. A kis- és nagyiparosok mellett kiállítanak az összes gyárak, melyeknek tekintélyes száma már egymagában is elegendő volna egy iparkiallításra. Az összes kiállítók csupa remekbe készült dolgokkal szerepelnek, különösen érdemesek azonban a rendkívül fejlett gépfa, szövő és fonóipar kiállításai. A kiállításnak virágokkal és dísznövényekkel remekül díszített területén két vendéglő és pompás korzó áll a közönség rendelkezésére. Minden este fényes kivilágítás, 5—1/2-ig pedig térzene szórakoztatja a publikumot. Belépő-díj 50 f. Szezon-jegy ára 4 korona.

Tanulókat tartó családok figyelmébe. Az állami főgimnázium igazgatósága felkéri mindazokat, akik gimnáziumi tanulókat lákásba, illetőleg ellátásba venni akarnak, hogy ezt a szándékukat a fizetési feltételek és egyéb adatok közlése mellett idejekorán jelentsék be nevezett igazgatóságnál, annyival inkább, mert a vidéki szülők ezentúl csakis ide bejelentett és elfogadott házakban helyezhetik el fiaikat.

Az ország nagybirtokosai. A legújabb statisztika szerint az államnak 2.816,418 kat. hold földje van. A magánbirtokosok sorrendje ez: Esterházy Miklós herceg 421,053, Schönborn Frigyes gróf 216,021, Frigyes főherceg 157,731, Festetics Tassiló gróf 134,541 holddal. A holtkez birtokai közül a legnagyobb a nagyváradai róm. kath. püspöké: 189,033 hold. A hercegsprimási uradalom 91,800, az egri káptalan 91,702 hold, míg a kalocsai érseki uradalom csak 23,143 hold. A városok birtokosai legnagyobb Szabadka városáé: 166,07, Debreczené 99,617 és Szegedé 52,427 hold.

Szent István napja a fővárosban. Dicső hagyományok által megszentelt ünnep Szent István napja. Minden esztendőben eseménye a székes főváros életének. Az ország minden részéből ezek és ezek zarándokolnak Budavárra, hogy lássák Szent István jobbját. Természetes, hogy a felrándulók megnézik Budapest nevezetességeit és ha már erről van szó, egy jó tanácsot adunk. El ne mulasszák megnézni fejlődő iparunk és kereskedelmünk egyik nagyszerű vívmányát a „Párisi nagy áruházat“, Kerepesi-ut 38, melyhez hasonló csak Párisban és Londonban van. Amit a modern ipar és kereskedelem nyújthat szépet, jót és hasznosat, minden elképzelhető szükségleti cikk olyan minőségben és mennyiségben van meg a Párisi Nagy Áruházban, mint sehol másutt az egész Monarkiában. Ha nem is akar vásárolni az ember, akkor is nézze meg a Párisi Nagy Áruházat, ahol rendkívül sokat lát és tanul.

Rosz szivarok. Széltében hosszában hangzik a panasz, hogy rosszak a szivarok. Mi azt hittük, hogy csak Zalaegerszegre adnak rosz szivarokat; nem is zúgódunk volna, mert hát hozzá vagyunk szokva, hogy lehetőleg mindenből selejtet kapunk, de más városokban is erőlesen sürgetik a dohányosok a jobb szivarokat s ez már azt jelenti, hogy valahol a gyárakban van a hiba. A mi trafikunk híres volt jó szivarjairól s a külföldi ember szívesen csempészett tőlünk. Innen onnan azonban mi szorulunk a csempészett szivarra, mert drága pénzért sem lehet jót kapni. A középminőségű szivarok roszul égnék; sok éppen csak bagónak jó. Puhák nedvesek. A trafikosok jól tennék, ha figyelmeztetnék erre az illetékes pénzügyi hatóságokat s talán a gyártás körül lehetne segíteni a szivarok minőségén. Milliókat füstölünk el és bár hálásak volnánk, ha a magas kincstár leszoktatna bennünket a nikotin mérge élvezetéről, de ha már leszokni nem tudunk, inkább jobbat szívunk, mint tökéletlen, nedves dohány rudat.

Gondatlanság áldozata. Kovács István ságodi 2 1/2 éves fiú az alatt, míg anyja a pitvarban mosáshoz készülődött, a konyhában volt lugkólatból egy kanálnyira valót ivott és nyomban összeesett. A kétségbeesett anya rögtön orvoshoz vitte, a ki gyógykezelésben részesítette, azonban a leggondosabb ápolás dacára másnapra behalt a szenvedett égési sebekbe. A gondatlan anya ellen megindították a vizsgálatot.

Cseplőgép általi baleset. Molnár Mari zala-béri 15 éves hajadon napszámos e hó 7-én a zala-béri uradalomban a gőzcseplőgép mellett, mint kévemetsző dolgozott; munka közben vigyázatlanságból a dobba lépett s a gép ballábát a comb

tájékan teljesen leszakította. A leány lábát a városi kórházban esipő izületnél levágták s remény van felgyógyulásához. A rendőrkapitányság a nyomozást megindította, hogy terhelje valakit ez ügyben büntető jogi felelősség. A szerencsétlenül járt leány 4000 korona kártérítést kér. — Handrik Gergely napszámosként dolgozott Csácsban a cséplőgép mellett. Többször figyelmeztették, hogy ne járjon olyan gondtalanul a gép körül. Handrik azonban ügyet sem vetett a jóakaró figyelmeztetésre, így történt aztán, hogy a gép lábát elkapta és elszakította. Félholtan szállították a helybeli kórházba.

Egyszerűsítés. A közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó rendeletekről sok bíráló szó esett s a vélemények legnagyobb részben abban egyeztek meg, hogy az egyszerűsítés a munkát inkább szaporította, mint redukálta s rendelkezései nem felelnek meg címének és nevének. De azért mégis van egy pont, ahol a rendeletek egyszerűsítettek: eltörölték a sok címezést; a kegyelmes, nagyméltóságú, nagyságos és tekintetes titulusok lekoptak a hivatalos írásokról. Ezt a példát most már a többi minisztériumok is igyekeznek követni. Legújabbán a pénzügyminiszter adott ki egy körrendeletet, amelyben igéri, hogy mihelyt teheti, meg egyszerűsíti az eljárást s arra kéri közegeit, hogy nézzék el már most is, ha esetleg valami cimbeli sérelem esik rajtuk. Ugy látszik ennek a rendeletnek a kiadására a pénzügyminiszternek alapos okai lehettek s itt ott talán tulszigorúan megkövetelték a titlust azoktól, akik a belügyi reformrendeletekre támaszkodva tollban felejtették a címet.

Véres verekedés. F. hó 12-én éjjel Balog Muzsár Károly fuvaros a Bita Lajos fürdő-utcai korezmájában mulatozott s olyan alaposan leitta magát, hogy végeredménykép a korezmából kidobták, mert mindenkivel kötekedett. Az utcaán sem maradt békében s az épen arra menő Bizsók Gyula cipész segéden botjával végig vágott, mire Bizsók a nála levő ölmos bottal úgy vágta fejbe Balog Muzsár Károlyt, hogy az azonnal összeesett. A közelben levő rendőrök vetettek véget a további verekedésnek s a sérültet orvoshoz vitték, ki sebet bekötözte s konstataálta, hogy Muzsár sérülése súlyos.

A huszár ló disztelen vége. E hó 14-én reggel 6 órakor egy szakasz honvéd huszár tartalékos jött be a Kossuth Lajos utcaán a városba. Egy huszár elmaradt a csapatától, mert a nyereg terhelője meglazult s a huszár leszállt a lóról megigazítani. Ezt elvégezve felakart ülni a lóra, de az makrancoskodott, ágaskodott s hanyatt vágódott a járda szélére s ott egyet kettőt rúgva, azonnal diestelenül ki mult. A rögtön értesített városi gyepmester csak nagy késéssel érkezett meg s így a gyermekek jó ideig kihasználták a ritka látványt.

Utcai verekedés. Stangl Sándor helybeli pincér valami fölött összekocant Csikós Terézia itteni lakóssal az utcaán. A szóváltás közben utóbbi kést vett elő s leszurással fenyegette Stangl-t, a ki átnyalábolta ellenfelét és a földhöz terítette. Ebből parázs verekedés támadt, s csak a járőrök közbelépésének köszönhető, hogy nagyobb baj nem származott a dologból.

A magyar közönséghez! A „Magyar Védő Egyesület”, céljához híven — a hazai ipari és mezőgazdasági termelés és a hazai munka és nemzeti kereskedelem védelme és ezuton való nemzeti irányú fejlesztésére működését megkezdte. Ezen célból felkérünk ezennel minden ipari és mezőgazdasági termelőt, azok szövetkezeteit és testületeit, — minden iparost és gazdát, akik az általuk állított cikkeknek nagyobb forgalmát és kelendőségét óhajtják, hogy nálunk jelentsek be, milyen cikkekkel milyen mennyiségben óhajtának egyesületünk „Országos Áruforgalmi Központja” által elhelyeztetni. Fölkérünk minden kereskedőt és különösen a nagyobb fogyasztókat, intézeteket, gyárakat stb., akik hazai cikkekkel hajlandók szükségletüket fedezni, hogy ezen szándékukat, a kereslet tárgyát és az évi szükséglet mennyiségét nálunk jelentsék be. Fölkérünk mindenkit, aki hazai cikkek ajánlása, terjesztése által mint kerületi és helyi képviselő, ügynök, vagy utazó állandó szép jövedelemre szert tenni, avagy rendes keresetforráshoz jutni akar, küldje be ajánlatát. Fölkérünk minden fővárosi és vidéki újságkiadóhivatalt, amelyik magyar termelők *collectiv hirdetéseit* (hirdetési iroda

mellőzésével) tőlünk megkapni óhajtja, és ily hirdetésekért kedvezményes árakat szabni hajlandó, hogy mutatványszámot és ajánlatot küldjön. Azon termelőket és termelőszövetkezeteket pedig, akik burgonyát, paradicsomot, görög és sárgadinnyét, szőlőt, barackot, körtét, almát, szilvát, szilvaizt, (lequárt) diót, vaját, baromfit, tojást, stb. akár kisebb, akár nagyobb mennyiségekben külföldre való szállítás céljára már is eladni akarnak, ha egyesületünkhöz fordulnak, oly kiváló külföldi cégekkel hozhatjuk összeköttetésbe, melyek e cikkeket itthon veszik át, minden mennyiségben a legjobb elérhető áron.

Felhívás eladó csemegeszőlő bejelentésére. A m. kir. földmivélsügyi miniszter az alábbi felhívást teszi közzé: Termelőink közül mind többben ültetnek csemegeszőlőt, az abból várt nagyobb jövedelmet azonban gyakran nem érik el. Abból a célból, hogy a csemegeszőlőt venni szándékozók megismerhessék azokat a forrásokat, a honnan csemegeszőlőt a termelőktől közvetlenül beszerezhetnek, felhívom a hazai termelőket hogy várható eladó csemegeszőlő-készleteikre vonatkozó adatokat a hátlapon foglalt bélyegmentes bejelentő-íven, legkésőbb augusztus hó 20-áig jelentsék be, hogy azokat vidékenként csoportosítva, kimutatásba összefoglalva, közlétheessem. Ezen felhívás és bejelentő-ív a közönség kényelme szempontjából az Országos magyar gazdasági egyesületnél (Budapest, Köztelek), az összes vármegyei gazdasági egyesületeknél, valamennyi pince- és szőlészeti egyesületnél, az összes vincellériskolák igazgatóságainál, a szőlészeti és borászati felügyelőknél s a földmivélsügyi minisztérium szőlészeti osztályában kaphatók s egyszerű levelezőlapon foglalt megkeresésére bárkinek megküldetnek. A bejelentések a m. kir. földmivélsügyi miniszter VIII/1. osztályához címzendők s legkésőbb augusztus 20-ig beküldendők. Félreértések elkerülése végett megjegyeztetik, hogy a jelen felhívás értelmében *jelentkező termelő szőlőkészleteinek eladása tekintetében semminemű irányban sincs lekötve, hanem azt szabadon, belátása szerint legjobb módon értékesítheti*, viszont a bejelentés megtételéből a bejelentő sem igényt nem formálhat, sem következtetést nem vonhat arra, hogy csemegeszőlő termésének eladását a földmivélsügyi minisztérium magára vállalja, vagy közvetítse. Azon szőlőbirtokosok, kiknek eladó csemegeszőlőjük van, bejelentőívért forduljanak a tapolczai m. kir. vincellériskola igazgatóságához.

Községek hozzájárulása az orvosi eszközökhöz. A belügyminiszter rendeletet bocsajtott ki a vármegyéhez, melyben elrendeli, hogy a boncoló eszközök és egyéb orvosi műszerek csakis járásoknál szerezhetők be. Az így beszerzett műszereket a járási orvosok felügyelete alá kell helyezni és a felelősség azokat illeti éretjük. A beszerzési költségek az egyes járásokban levő községek szerint arányosan osztandók meg, úgy hogy a községek erejükhöz képest a megfelelő arányban járuljanak a költségek fedezéséhez.

Zabszállítás a kishéri ménésbirtok számára. A földmivélsügyi minisztérium rendeletéből a kishéri ménésbirtok 1903/4. évi zabszükségletének egy része közvetlenül a gazdaktól fog beszereztetni. Miért is nevezett ménésbirtok igazgatósága felkéri a gazdaközönséget, sziveskedjék az igazgatóságot mielőbb értesíteni, valjon rendelkezik-e eladó zabbal és igenlő esetben eladható feleslegét mily árban volna hajlandó Kishér és Kishér megálló állomáshoz bérmentve szállítani. A mintázott ajánlat egy koronás bélyeggel látandó el; az ajánlatban megjegyzendő, hogy a szállítás milyen részletekben és mikor történik; a zab szállítása az eladó saját zsákjaiban eszközözlendő, amelyeket az urodalom bérmentelenül küld vissza; az ügyletből eredő bélyegilleték az eladót tereli.

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszter a pacasai anyakönyvi kerületbe *Majercsik Sándor* okleveles jegyzőt, a nemespécseyi anyakönyvi kerületbe pedig *Cséry Zoltán* okleveles jegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

A parlamenti bizottság oly arányban foglalkoztatja az országgyűlési gyorsíró irodát, hogy *Fenyvessy Adolf* a gyorsíróda főnöke, a már évek óta működő nagyszámu »Yost« írógépekhez még újabb 20 kisegítő Yost gépet és munkacéret kért a New-York palotában elhelyezett Yost írógép Részvénytársaság igazgatóságától, Budapesten.

Menetdíj kedvezmény iparosoknak. A kereskedelemügyi miniszter a Szent István napján megnyitandó budapesti tanonc- és segéd munkakiállítás alkalmából megengedte, hogy az ezen kiállítás megtekintésére legalább tíz főnyi csoportokban Budapestre és vissza utazó iparosok, iparossegédek és tanoncok és ez utóbbiak tanítói a m. kir. államvasutak összes vonalain Budapestre és vissza a személy- és vegyes vonatokon a III-ik kocsiosztályban féláru menetjeggyel utazhassanak. Ezen csoportos kirándulások szervezése a kereskedelmi- és iparkamarák feladatává tétetett.

Beiratások az állami elemi iskolába. A *Zalaezerzégi m. kir. állami elemi iskolában* az 1903/4. tanévi beiratások szeptember hó 1—7-ig kezdtetnek; és pedig a tandíjt fizetők reggeli 8—12-ig, a tandíjmentesek délután 2—5-ig iratkozhatnak be.

A rendes tanítás ugyanezen hó 10-én veszi kezdetét.

Tandíjt, felvételi és egyéb beirattási díjt az állami elemi iskola tanító testületének két tagja az elemi iskola épületében (az igazgatói irodában) nyugtázással veszi át. Ugyanezen a helyen történik a beiratás is az iskola igazgatóságánál és egy másik teremben az osztály tanítóknál.

A tanulók évi tandíja 4 koronában van megállapítva. Ezen összegben kívül minden tanuló, még a tandíjmentes is, tartozik felvételi díj eimen 50 f, a tanítói nyugdíj és gyámalap javára 30 f, évi értesítőért 50 f, összesen 1 K 30 f-t fizetni.

Az évi »Értesítő könyvecske« árát, 16 fillért, csakis az a tanuló tartozik osztálytanítójánál lefizetni, ki mint újone iratkozik be, vagy más iskolából lép át és ilyenek hiányában vétetik fel. Aki a kapott »Értesítő könyvecske«-jét a jövő tanév kezdetén oszt. tanítójának bármi okból átadni nem tudja, a *másod*, példányért 1 K-át tartozik fizetni.

Az iskolai gondnokság csakis azon szegénysorsu tanulókat ajánlja a tandíjmentességre, kik szegénységüket, ha helybeliek, a városi hatóság előtt és ha vidékiek, lakóhelyük községe előjáróságától kiállított községi bizonyítvánnyal igazolják.

A beirattási időben d. e. 11 órakor tartatnak a felvételi, javító és magánvizsgálatok.

Hogy a tanuló születési ideje, helye, anyanyelve, vallása, a szülő vagy gyám neve, foglalkozása, lakhelye pontosan bejegyezethessék, kéretnek a szülők vagy gyámok, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat a beirattásra elkísérjék.

A tanulóknak, ha nem helybeli születésű, életkorát születési bizonyítvánnyal kell igazolni.

Az elemi mindennapi iskolába járás kötelezettsége kiterjed mindazon gyermekekre, kik 1891. évi szeptember hó 1-től egész 1897. évi augusztus hó 31-ig születtek, vagyis kik életkoruk 6 évét betöltötték és 12 évnél nem idősebbek. Azon tanuló, aki a tanév második felében tölti be a 12-ik életévét, köteles a tanév végéig a mindennapi iskolába járni.

A ragályos bajban szenvedő, vagy undorító betegségben levő, avagy hülye tankötelesek az iskolába föl nem vehetők. A fölmentést orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azon szülő vagy gyám, kinek gyermeke vagy gyámoltja a beirattások alkalmával bármi okból visszautasított, panaszával az iskolai gondnoksághoz fordulhat.

Különösen figyelmeztetnek azon szülők vagy gyámok, kiknek gyermekei vagy gyámoltjai (fiúk és leányok) az elemi iskola IV-ik osztályát már befejezték és még 12 évesek nincsenek, ha csak középiskolába vagy polgári leányiskolába nem lépnek, hogy a törvénytiszta összes tantárgyakból a szükséges oktatásban részesülhessenek és a népiskola számára előírt ismereteket teljesen elsajátíthassák, tartoznak ily tanköteleseket az elemi mindennapi iskola V-ik, vagy ha ezt elévezték, a VI-ik osztályába beiratni.

Vidéki tanulók hiteles iskolai bizonyítvány alapján vétetnek fel a következő osztályokba. Ily bizonyítvány hiányában vizsgálat alá vettetnek.

Az iskolai gondnokságnak 1902. évi február hó 2-án tartott ülésén hozott határozatánál fogva *a vidéki tanulók a beirattásokra kitűzött hét nap alatt a felvételre előjegyezthetik magukat, végleges felvételük azonban a rendes beirattozások után és csak abban az esetben történhetik meg, ha ezt a népoktatási törvény által megengedett létszám, vagy a tanterem területe megengedi.*

Az oly tanuló, ki egy vagy két tantárgy

elégtelen osztályzatot nyert, csak azon esetben mehet a következő osztályba, ha az előző és leendő osztálytanfője előtt javító vizsgálatot tesz.

A védhímlő oltásról szóló törvény értelmében a népiskolába lépő minden tanköteles gyermek felvétele alkalmával a jó sikerrel végzett oltást vagy a kötelezettség terhe alól való felmentést bizonyítvánnyal, vagy más módon, vagy azt igazolni köteles, hogy a legutóbbi öt év alatt természetes hímlőt állott ki.

A 11 éven felüliek újraoltásukat szintén bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Azon szülők vagy gyámok, akik szeptember hó 15-ig gyermekeiket vagy gyámoltjaikat be nem iratják és rendszeresen iskolába nem küldik, az 1868. évi XXXVIII. közoktatási és az 1876. évi XXVIII. »Népiskolai hatóságok«-ról szóló országos törvény alapján fognak büntettetni.

Beiratás a gazdasági ismétlő fiú- és leányiskolába. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1901. évi május hó 21-én 32.055 sz. a kelt rendeletében, az állami elemi népiskolák számára kiadott utasítás III. fejezetének 29. §-a 7. pontjában elrendelte, hogy mindazon tankötelesek, (fiúk és leányok) kik az elemi iskolát befejezték, vagy 12 életévüket betöltötték, kötelesek 3 éven át, 15 éves koruk betöltéséig ismétlő iskolába járni, ha csak be nem igazolják, hogy: a) iparos vagy kereskedő tanonc iskolába, b) felső vagy polgári népiskolába, c) felsőbb leányiskolába, d) középiskolába, e) szakiskolába járnak.

A gazdasági ismétlő iskolai tankötelesek beiratása a mindennapi tankötelesek beiratását követő napokban és pedig szeptember hó 8-án, 9-én és 10-én a délelőtti órákban fog az állami elemi iskola épületében eszközölni.

A rendes tanítás szeptember hó 12-én d. u. 2 órakor veszi kezdetét az állami elemi iskola épületében.

A gazdasági ismétlő iskolában a tanításra telen (november hó 1-től április hó 1-ig) heti 5 óra, a szorgalmi idő többi szakában heti 2 óra fordítatik. A tanítási idő egy része vasárnapra esik. A tanítás teljesen díjmentes.

Az ismétlő iskolai iskolázást az említett rendelet egész pontossággal és teljes szigorúsággal kívánja végrehajtani, ép ezért azon szülőket, gyámokat, vagy gazdákat, kik 13—15 éves koru tanköteleseiket be nem iratják és rendszeresen nem iskoláztatják, az illetékes hatóság a mindennapi népiskolában alkalmazott törvények szerint fogja büntetni. Zalaegerszeg, 1903. évi augusztus hó 13-án. Az igazgatóság.

A buza, rozs, árpa és zab várható termésének kimutatása július 20-ig vármegyénkben a földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett hivatalos adatok alapján: *buza* 557.000 q, *rozs* 500.400 q, *árpa* 221.100 q, *zab* 140.800 q.

Veszedelemes biciklizés. Vigan biciklizett egy helybeli iparos a besenyői uton kifelé. A mint javában hajtotta a vasparipát, egy legénykét ért az uton, a ki — nagyot halló lévén — nem vette észre a csengetést s a kerékpár elé lépett. Egyszerre megbotlott és elesett, a biciklista ráhajtott, mindketten a földre zuhantak s olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy orvosi segínyt voltak kénytelenek igénybe venni.

Leesett a padlásról. Horváth Babi a padlásra ment fel, hogy ruhát terítgessen. Amint lefelé jött, félrelépett és létrástól együtt leesett, mi közben több apró zúzódást szenvedett.

Tudományos nevek. Bizony sokáig elhanyagoltuk édes magyar nyelvünk ápolását. Beszélünk latinul, németül. A tudomány nagyon későn tudott avval a gondolattal megbarátkozni, hogy magyar nyelven is lehet okos dolgot írni. De nem is volt könnyű dolog a tudományos terminus technikusokat magyarul visszaadni s a nagy sietségben, hogy egészen magyarrá tegyük a tudományt, hajmeresztő tudományos nevek születtek. A csodabogarak ma is nyüzsögnek a tudományos munkákban; hát még mennyi volt a század dereka táján. Ime egypár, ilyen valóságos csodabogár, amelyek mind közönséges rovarok műnevei: Bélyegzett pompály, Halgyomáli pompály, Toros rágoly, Reltélyded cserebűly. Legyezős hólyagány. Bordás csalya. Vörhenyes bársonyka. Sárgalábu karmócz. Potrohos bujnok. Török csápiker. Ékes osztrák. Tünetes félmezü. Sáros ripók. Füles görgőc. Cifra izmóc. Sephir boglárka. Nöszded boglárka. Szaka igazsz. Tet-szós szindisz. Sárgácska bicer. Hintett gubanc.

Uránia Sugarász. Ki hinné el, hogy ezek mind ártatlan bogarak? Már pedig ezek így vannak megírva Frivaldszky Imre érdemes tudósunk 1834-ben megjelent könyvében, amely véletlenül a kezünkbe akadt.

Zalaegerszeg város képviselőtestületének legutóbbi közgyűlése az 1902. évi zárószámadosokkal s a helypénzdijszabással foglalkozott. Elfogadták a házipénztári, szegényalap, törvényhatósági pótadó, törvényhatósági utadó, köz-kórház forgalmi, állami bor és hufogyasztási pótadó, városi közmunka, téglagyári forgalmi, Jákum, aggápolda, temető, szépészeti, megváltási, Mócer, Szentháromság kápolna és Szent Antal szobor közös, polgári iskola építési, kisdedovoda, iskola-, városi tisztviselők és szolgák nyugdíja, városi törzsvagyon, köz-kórház tartalék, Stern Bernát, Kovács Kálmán, ingyenes-ágy, dr. Kónig Mór, Szekeres József féle köz-kórházi, dr. Hérics Tóth Nep. János iskola, Skublics Jenő-féle szegény, Skublics-féle elaggott és elszegényedett iparosok segély és vásártér alapoknak 1902. évi zárószámadosát.

A helypénzdijszabályzatot a tanács javaslata alapján alkották meg. A díjszabás ellen több alapos kifogást hallottunk; ezekkel más alkalommal érdemlegesen foglalkozunk.

A legjobb hajfestőket és szereket, melyek az arebőr, a haj és a fogak szépítésére szolgálnak, kétségtelenül Czerny I. Antal, Bécs, Karl Ludwigstrasse 6 készíti. A kiszolgálás itt oly lelkiismeretesen történik, hogy nem mulasztjuk el t. olvasóinknak ezen céget legjobban ajánlani. E már többször kiuntetett cégnek gazdag árjegyzéke, melyet kívánatra bárkinek ingyen küld, elég érdekes arra, hogy átnézzessék. Különösen híresek az „Osan“ keleti rózsatej és a Tanningene készítményei.

Második országos gazdasági és sport-baromfi kiállítás rendez a Baromfi-tenyésztők Országos Egyesületével karöltve a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület f. évi október hó 9—12 napjain Nagybeeskereken. Díjazási tervezet: emléktárgyat diszoklevéllel csakis udvarban kiállítók nyerhetnek; diszoklevelet udvarban és ketreben kiállítók, továbbá egyesületek és gazdakörök gyűjteményes kiállításért; érmet és kiállítási oklevelet bárki nyerhet; pénzdíjat csak kiscsodák nyerhetnek. A díjak a következők: 10 emléktárgy összesen ezer korona értékben, 20 aranyérem, 30 ezüstérem, 50 bronzérem. Pénzdíjak: 10 díj a 30 K, 20 díj a 20 K, 30 díj a 10 K. Diszoklevéllel és kiállítási oklevéllel.

Fürdőink látogatottsága. A balatonfüredi fürdőt a hozzánk beérkezett névsor szerint augusztus hó 1-éig bezárólag 2.054 fürdővendég látogatta; az átutazó vendégek létszáma ez ideig 3.362 volt s így az összes létszám 5.416. — *A lipiki fürdőben* augusztus 5-ig bezárólag a fürdővendégek száma 2.964, az átutazóké 112 s így összesen 3.076 volt.

Ki akar egyéves önkéntes lenni. Bizonyára van olvasóink között akárhány fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félbenhagyta s így a 3 éves terhes katonai szolgálatnak néz elébe. Debrecenben már évek óta sikeresen működik az országszerte kitünő hirnévnek örvendő Lichtblau Albert-féle miniszterleg engedélyezett katonai előkészítő tanfolyam, (tanbizottság: eddei Draugentz János nyug. ezredes, németújfalusi Simonffy Gyula nyug. huszár-alezredes és Járossy Lajos nyug. százados,) melyben azon ifjak, kik még sor alatt nem állottak, foglalkozásukra és előkészültségükre való tekintet nélkül rövidesen megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Felvilágosítást és prospektust készséggel küld Lichtblau Albert igazgató Debrecen.

Mult heti vásár. A mult hetivásárra felhajtottak 180 darab szarvasmarhát, eladtak belőlük 79 darabot. Sertésekből félhajtásra került 360 darab, eladtak belőlük 180 darabot. Az eladott szarvasmarhákból 9 darabot Herzogenburgba szállítottak el.

Egy magyar találmány sikere az egész világon. Dr. Vámosy egyetemi tanár zseniális felfedezése, a »Purgo« immár az egész világot bejárja. A világ leghíresebb egyetemi tanárai, mint Bieder titkos tanácsos, Csorny udvari tanácsos, Korányi főrendiházi tag, Lapponi pápai orvos, Stofella lovag, Tuncliff londoni kórházi igazgató, stb. stb. állandóan rendelik s a legmelegebben ajánlják a »Purgo«-t mint egy kitünő ízű, biztos, páratlanul enyhe hatású hashajtót,

mely nemesak felnőtteknek, de gyermekeknek sőt csecsemőknek is adható.

Időjárás. Az időjárás a mult héten is következetes maradt önmagához. Ha egy napig jó idő volt, másnap bizonyosan esett az eső, amely mindig zivatarral, zápor alakjában lepett meg bennünket. A hőmérséklet emelkedett s ha tiszta volt az idő, nyári meleg uralkodott.

Talált tárgy. Egy zseborát és egy láncot találtak s átadták a rendőrségnek, a hol a jogos tulajdonos a hivatalos órák alatt átveheti.

Vetőmagvak. (*Mauthner Ödön tudósítása*). A lefolyt hét magforgalma igen csekély volt, csak *őszi búkkönyt* és *őszi borsót* kerestek élénkebben. Más években ezidő tájban a külföld meglehetősen érdeklődött *bíbor heremag* iránt, de az idén az nem tapasztalható, mert más termelő országoknak is jó termésük van. *Jegyzések nyers-áruért 50 kgként Budapest.* Vöröshere 70—72 K; Luczerna 55—60 K; Muhar 11 K.

Állatorvosi áthelyezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Perl Arnold* győri m. kir. állatorvost Zalaegerszegre áthelyezte.

Sajtó hiba. Lapunk mult számának nyitltéri közleményébe sajtóhiba csuszott be, amennyiben a „Rosz építkezések“ című közleményben 200 K szedetett 2000 K helyett. A sajtóhibát a figyelmes olvasó azonnal észrevehette, mert ha az építőmester egy ház építéséért 200 koronát kér, azt a kőműves 1600 koronáért nem fogja elvállalni, hanem a 2000 koronás munka árát szállítja le 1600 koronára.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferenc József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan *Ferenc József keserűvizet*.

Állategészségügyi kimutatás vármegyénk területén augusztus hó 9-én a hivatalos adatok alapján: *lépfene:* Ortaháza 1 u., Felsőrajk 1 u., Csabrendek 1 u., Csáford 1 u.; *veszettség:* Felsőrajk 1 u.; *ragados száj- és körömfájás:* Nyirád 13 u., Szőcz 11 u., Alsódörgicse 2 u., Diszel 13 u., Hegyesd 1 m., Monostorapáti 1 u., Nemespécseley 1 u., Tapoleza 1 u., Sénye 1 u., Taliándörögld 13 u.; *ivarszervi hólyagos kiütés:* Sormás 3 u., Dobri 2 u., Letenye 1 u., Esztergály 1 u., Rátka 1 u., Alsómihályovecz 5 u., Draskovecz 4 u., Hegymagas 1 u., Pókafa 3 u.; *rühkór:* Balatonfüred 1 u. 16, Gyulakeszi 2 u. 16; *sértésorbánc:* Zalamerenye 1 u., Felsőszemenye 7 u., Kisesernecz 4 u., Lendvaujfalu 1 m., Alsórajk 9 u., Misefa 1 u., Sándorháza 2 u., Hosztót 1 m., Szegvár 1 m., Alsódörgicse 8 u., Akali 3 u., Balatonyhénye 9 u., Felsődörgicse 7 u., Gulács 1 u., Hegyesd 1 u., Káptalanótil p., Lesenczenmetfalu 8 Monoszló 10 u., Nemespécseley 6 u., Szigliget 2 u., Tagyon 10 u., Tihany 8 u., Vászoly 16 u.; *sértésvész:* Alsószenterzsébet 8 u., Csesztreg 2 u., Felsőszenterzsébet 8 u., Bányavár 1 u., Balatonmogyoród 2 u., Boeska 12 u., Csapi 1 u., Galambok 9 u., Gelsesziget 1 u., Homokkomárom 1 u., Kilimán 11 u., Komárváros 1 u., Légrad 9 u., Murakeresztur 37 u., Pölöskefölduznok 1 u., Szentjakab 3 u., Szeptenek 1 u., Zalaszentbalázs 12 u., Keszthely 3 u., Sár-mellék 1 u., Marócz 7 u., Rátka 1 m., Tormaföld 1 p., Tótszerdahely 1 m., Kerkaszentmihályfa 2 u., Lenti 11 u., Lentiszombathely 1 m., Máhomfa 2 u., Nagylengyel 1 m., Náp-rádfa 6 u., Németfalu 1 u., Nova 5 u., Ortaháza 5 u., Rózsásszeg 1 u., Tófej 5 u., Felsőrajk 1 m., Zalaszentmihály 7 u., Kotor 1 u., Muravid 8 u., Mihályfa 1 m., Nyirád 1 m., Alsódörgicse 2 u., Hegymagas 2 u., Kővágóórs 13 u., Tapoleza 2 u., Pusztaderics 4 u., Pusztaszentlászló 9 u., Szeptek 7 u., Csáford 1 m., Dötk 6 u., Nagykanizsa 5 u.

Királygyilkosság. Az elnyomott népek nemesek most, századok előtt is mindig éltek a nép utolsó érvével, a királyok letevésével és ha ez nem sikerült, meggyilkolásával. Napoleon idején I. Pál letétele és meggyilkolása zavarta fel a világot. A nép és a katonaság kedvelte, de despotikus magaviselete ellene lázítja az előkelőket. Mindig rettegett, féltette életét és hatalmát és azért mindenkihez bizalmatlan volt. Ettől nem volt megkimélve sem neje, sem fia, a ki méltán tarthatott attól, hogy atyja kitagadja vagy megöleti. Ilyen helyzetben egy benső összeesküvés

jött létre a cár ellen. A főurak nem akartak örökös rettegésben élni, de az orosz arisztokrácia lojalitása még oly nagy volt, hogy csak oly mozgalom számíthatott sikerre, melynek részese a cári család egy tagja. Beavatták tehát Sándor trónörökös és a cárné is tudott az összeesküvésről. 1801. március 23-án bevonultak a Mihály palotába, nagy lármával betörték a cár hálószobájába, aki elrejtőzött előlük. Elmenekülni nem tudott, mert gyanuból elrekesztette a cárnőhöz vezető ajtót. Megtalálják és felszólítják, hogy írja alá a lemondását. Pál ellenáll, tusakodni kezdenek és a cárt megfojtják. Rögtön tudatják a trónörökösnek, aki könnyekre fakadt, de azért elfogadja a császárrá proklamálását. Ez kellemetlenül hatott a cárnéra, a ki maga akart a trónra lépni, de azért nem ellenkezett. Azóta mondták Oroszországra, hogy abszolutizmus alatt áll, melyet a tör mérsékel. I. Pál cárt meggyilkoltatásáról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 192. füzet. A 12. kötetes nagy munka szerkesztője Marcali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérvél. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés után, havi részletfizetésre is.

Védekezés a hesszeni légy ellen. A földművelésügyi miniszter f. évi július hó 10-én 60.225 sz. a. az ország összes törvényhatóságaihoz, valamint gazdasági egyesületeihez a következő rendeletet intézte:

Mivel a hesszeni légy (*Cecidomya destructor*) az ország nagy részében meglepően jelentékeny károkat okozott, a már ez ügyben kiadott rendeletnek épségben tartása mellett, — az Északamerikai Egyesült Államokban tapasztalt sikerek alapján a következőket rendelem el:

Azon községek illetve városok határában, ahol a hesszeni légy infektio az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az u. n. *csalogató vetések* veendő alkalmazásba.

Ezek abban állanak, hogy minden tarlóba már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő, mely célra a legsilányabb minőségű vetőmag is használható.

Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesszeni legyek ezekben rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések azután a rendes vetés — legkésőbb azonban a tél beállta előtt — jól alászántandók, ügyelvén arra, hogy egész hozzukban *tökéletesen föld alá kerüljenek* és így belőlük tavasszal a légyrajok ki ne szállhassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is.

Nyári vasúti menetrend. Zalaegerszegrre érkezik
a) Bobárról 8 óra 39 p. reggel, 5 óra 45 p. d. u., 9 ó. 47 p. este; Csáktornyáról 9 ó. 15 p. reggel 8 ó. 24 p. este; Zalaegerszegről indul: a) Bobára 5 ó. 51 p. reggel, 9 ó. 29 p. reggel 4 ó. 12 p. délután; b) Csáktornyára: 4 ó. 59 p. reggel, 5 óra 52 p. délután. *Helyi közlekedés Zalaegerszeg és Zalaszentiván között.* Zalaegerszegről indul Szentivánra 6 óra 10 p. reggel, 11 óra 54 p. délelőtt, 2 óra 33 p. délután, 6 óra 30 p. délután; Zalaegerszegrre érkezik Szentivánról: 7 óra 57 p. reggel, 1 óra 45 p. délután, 4 óra 48 p. délután, 7 óra 52 p. este. *Szentivánról indul:* a) Nagykanizsa felé 6 ó. 47 p. reggel, 12 ó. 42 p. d. u., 3 ó. 55 p. d. u., 9. ó. 54 p. este (gyorsvonat), 2 ó. 21 p. éjjel; b) Szombathely felé: 5. ó. 16 p. reggel (gyorsvonat), 7 ó. 11 p. reggel, 1 ó. 11 p. d. u. (gyorsvonat), 3 ó. 13 p. d. u., 7 ó. 20 p. este, 2 ó. 17 p. éjjel.

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		6-80	7-—
rozs	»	5-50	5-70
árpa	»	5-20	5.80
zab	»	5-20	5.40
lóher	»	—	—
tengeri	»	—	—
bükköny	»	—	—
fehértab	»	—	—
tarkabab	»	—	—
hajdina	»	—	—
burgonya	»	—	—

Menyasszony-selyem 60 krajeártól 11 firt. 35 krajeárig méterje, minden színben. Bérmentve és már vámmentesen házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával Henneberg selyemgyára, Zürich.

Nyilt-tér.*)

Évenkénti előállítás 39 millió szelencze.

NESTLE

gyermekliszt

Teljes táplálék csecsemők és gyomorbetegségekre számára legjobb havi tejet tartalmaz.

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Kisérlet végett fél adag ára 1 K.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társzerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Mezei egerek

tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalomban, nagyobb gazdaságokban, ugyancsak több községekben a legjobb sikerrel használt

egérmérget

labdacsk alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., 50 kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN
gyógyszerész
Pécselt, (Baranyamegye).

Megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.

Egy főzőnő vidékre,
ki a házi teendőiben is jártas,
alkalmazást nyer.
Bővebbet Unger Antal könyvnyomdájában.

Epilepsia.

Aki nyavalyatörésben, görcsökben és más idegbetegségben szenved, kérjen arról füzetet. Kapható ez a füzet ingyen és bérmentve a „Hattyú“ gyógyszerháznál Frankfurt a. M.

A. Thierry gyógyszerész balzsama a legjobb étrendi házi eszköz

emésztési zavaroknál, gyengeségeknél, égéseknél; a köhögést enyhíti, a görcsöt csillapítja, a nyálkát feloldja, tisztít. 12 kicsiny vagy 6 kettős üveggel 4 koronáért küld **A. Thierry-nek az „órángyal“hoz címzett gyógyszerháza Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.** — Ajánlatos nagyon utazásoknál minden esetben magunkkal vinni.

A. THIERRY valódi centifolia kenőcse

a legerősebb huzó kenőcs, alapos tisztítás mellett fájdalom nélkül való hatású, gyorsan gyógyítja a sebeket, megmenti a sebet minden idegen anyag behatolásától. Turistáknak, bicikliseknek és lovaglóknak nélkülözhetlen. Postán bérmentve 2 tégely **3 K 50 f.**

A. Thierry gyógyszerháza az Órángyalhoz, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Főraktár Budapesten: Török I. gyógyszerháza és Zárabban Mittelbach S. gyógyszerháza és Bécsben Brady C. gyógyszerháza.

Műkályhák

Kitüntetve az ezredéves orsz. kiállításon.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek és a magas arisztokráciának becses tudomására hozni, hogy itt Zalaegerszegen, Ujváros-utca 23. sz. saját házhelyiségemben levő műkályha készítő telepemem és dűsan berendezett rak-táramon minden a mai kor- és divat kívánalmainak teljesen megfelelő s nagy választéku kályhát készletben tartok a legújabb „Secession, Barok és Empirie“ rendszerű díszes kiállítási kályhákat; s ezenkívül egyszerűbb és szemes kályhákat, virágedényeket és épület díszít-ményeket, melyeknek egy a díszes kiállításért, valamint a szilárdságáért kezeskedem és a legjutányosabb árban számítom.

Szíves megrendeléseit várva kiváló tisztelettel maradok

Németh Gábor

agyag-, dísz- és műkályha készítő
Zalaegerszeg, Ujváros-utca 23.

A gazdaközönség figyelmébe!
REISINGER és EISNER
rőfős és divatáru kereskedésében
GABONÁS ZSÁKOK
eredeti gyári árért kaphatók.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédszegély-pénztár ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédeit ezen segély-pénztárral.

Teljesen ingyen

Alapítattott
1840-ben.

dobja ki a pénzét, ha értéktelen utánzatok által hagyja magát elámítani. Az én valódi amerikai Nickel anker-roskopf-órám (Antimagnetique) szabadalmazott emailszámlappal, itt látható minta szerint 36 órai járással egyedüli. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a létező legjobb strapa óra. Különösen ajánlható tisztéknek, vasuti hivatalnokok, esendőrség, pénzügyorség, kalauzok, gépészek és mindazok részére, kik egy erős, megbízható és tartós órát akarnak. Ára egy szép nickel láncsal és tokkal együtt csak

hat korona

3 évi jótállással. 3 darab vételnél csak 5 korona. Nem megfelelés esetében kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Szétküldés az I. amerikai óragyárak vezérképviselése által

BÖHNEL MIKSA órás

Bécs, IV. Margaretenstrasse 48/148.

a cs. és kir. állami hivatalnokok szállítója.

ÓVÁS: Kereskedők Roskopf-órákat pléh-tokkal és imitált papír Email-számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 frt 75 kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órás. Az én óráim finom szabadalmazott Email-számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, a mi nincs fenti cégjegyzéssel ellátva, utasítsunk határozottan vissza.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltassa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől. Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér. Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

Üzlet áthelyezés miatt

folyó hó 15-től kezdve az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron kaphatók.

Számos látogatást kérve

kiváló tisztelettel

REISINGER és EISNER.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval. **A legmagassabb munkaképesség garantálva.**

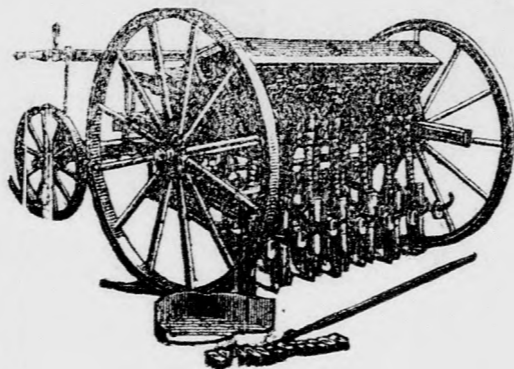
Hydraulikus sajtók különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrítők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, legújabb szabad. önműködő „SYPHONIA“ fa és szőlővessző permetezők, a szegecs és tornács valamint a vértetű kiirtására.

A legjobb vetőgépek Mayfarth Ph. és társa „AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegetakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket, széna- és arató-gereblyék, szénaforgatók, széna és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek, boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótállás mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödéek és ekegyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntelve több mint 500 arany, ezüst éremmel stb. az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glanzcrème világos cipők számára legsebb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan**. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új szint kapnak.

Alapítattott 1812.-ben. **Gyárraktár Bécsben I. Schulerstrasse 12.** Mindenütt kapható.

Gyomorbetegeknek,

akik meghűlés, gyomortúlterhelés, élvezetelen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg ételek, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorbajban, gyomorkatharusban, gyomorfájdalomban nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitűnő gyógyerejének talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen borkak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint fájás, felbőfűgés, gyomorégés, melyek idült gyomorbajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszertárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devescer, Kisczell, Muraszombat, Bellatincz, Marczali, Tapoleza, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Nemetújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszterdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szőcz, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztrice, Pince, Páka, Ujudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszertárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszertárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

2041/1903. sz.

Hirdetmény.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága az 1903. évi augusztus hó 11-én kelt 2485. sz. rendeletével a perlaki utbiztosi járás területén átvonuló tvh. közutakon levő faműtárgyaknak 1903. évben szükséges helyreállítását **4273 korona 50 fillér** költségösszeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkák kivitelének biztosítása céljából az **1903. évi szeptember hó 12-ik napjának d. e. 11 órájára** a zalaegerszegi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettek.

A versenyezni óhajtok felhívának, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zalaegerszeg, 1903. aug. 11.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Miként takarítsunk?

Nagyon sok szülő panaszkodik, hogy sokba kerül gyermekének taníttatása. Bizony sokba, ha kiadásait nem célszerűen osztja be.

Igy a kereskedelmi iskola alsó osztályában a tankönyvek 43-70 koronába kerülnek, de **Neubrunn Gábornál** 19 koronáért kaphatók s ugyanazt a célt érjük velük.

A gymnasium I. osztályában 21 koronába kerülnek a könyvek, míg nálam 10 koronáért kaphatók.

— Tankönyvek féláron kaphatók. —

Tankönyveket a legmagasabb árban megveszek.

A nálam vásárolt tankönyvek használhatóságáért kezeskedem, mégis nem tetsző könyvet szívesen vissza veszek s a készpénzt vissza adom, vagy más könyvvel cserélem ki.

Könyvek bekötését a legolcsóbb árban és gyorsan teljesítem.

Tisztelettel

NEUBRUNN GÁBOR
könyvárus és könyvkötő.

Vadászfegyverek, forgópisztolyok, kész töltények.

D. Horváth Győző vas- és fűszer kereskedése
az „Arany Kaszá”-hoz
Zalaegerszegen.

Ajánlja rendezett raktárát!

Rudvasak, gazdasági cikkek, szerzőszámok, épület- és butorvasalások, fűszerek, lisztek, olajak, kencék, kitűnő porosz kovács szén.

Cséplőgép kellékek, gépolaj, továbbá gépszir.

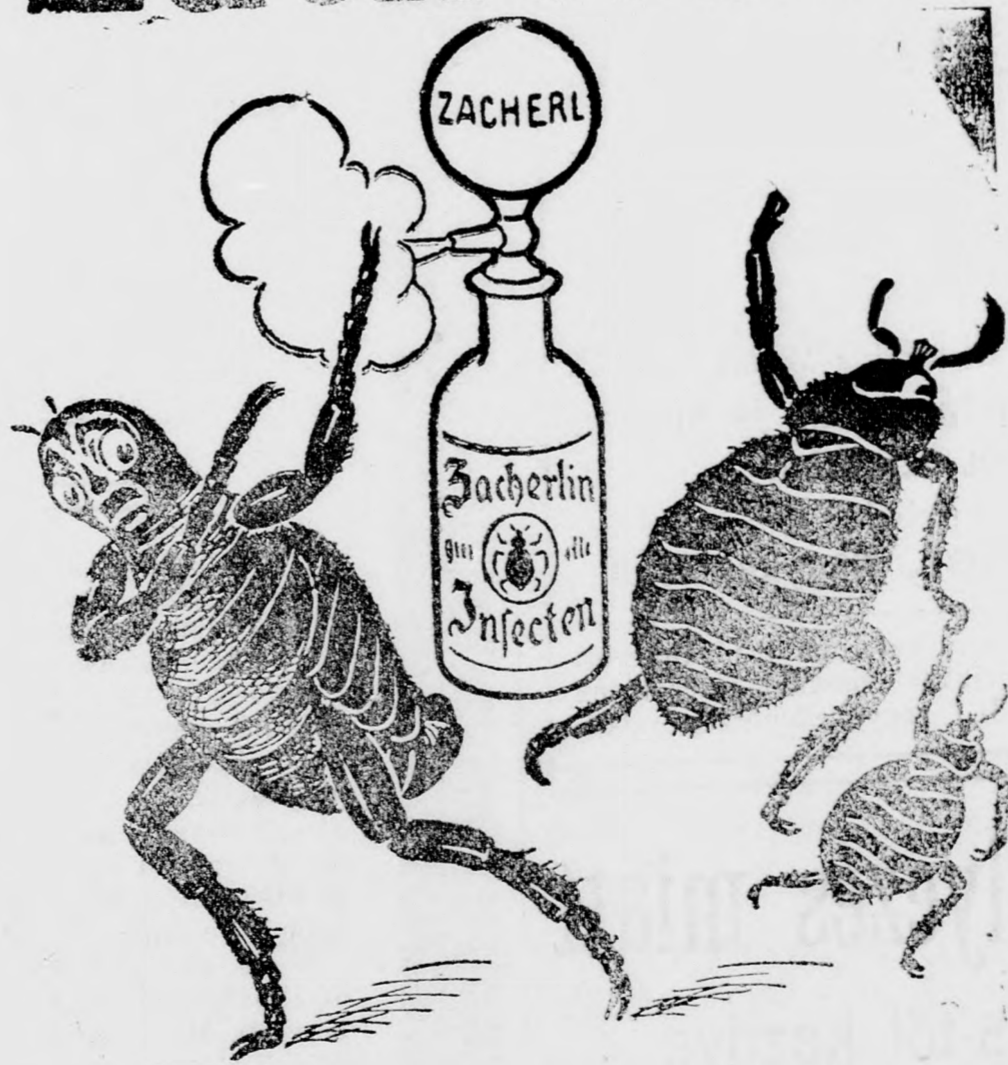
Berakó és kész tüzhelyek, kályhák.

Cement, kátrány, tető és elszigetelő lemez.

Egy jó házból való fiu

tanoncul felvétetik

Unger Antal könyvnyomdájában Zalaegerszegen.

Zacherlin

Nagyszerűen hat, mint utolérhetlen rovarölő. Valódi csak palaecokban.

Kapható Zalaegerszegen:

Hubinszky Adolfnál,
Kaszter Sándornál,
Gyarmati Vilmosnál,
Ján Terencénél,
Fangler Mihálynál,
Kosztelitz Miksánál,
Reich Samunál,
Komlós Miksánál.

Bellatinconon:

Weisz Bélánál.

Janosházán:

Federer Jenőnél,
Kohn Jakabnál,
Spitzer Sámuel utódánál,
Singer Sándornál.

Letenyén:

Epinger Ignácánál.

Pacsán:

Schleifler M.-nél,
Pacsá és Vidéke Fogyasztási és Értékesítési szövetkezetről.